

การนำมาตรการทางอาญามาใช้บังคับต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อมของต่างประเทศ

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) โดยใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณีส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งก็มีการบัญญัติกฎหมายในรูปแบบของกฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีการตราขึ้นมาหลายฉบับ สหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนากฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้กฎหมายอาญาอย่างชัดเจนประเทศหนึ่ง อีกทั้งประชาชนผู้บัญญัติกฎหมาย และผู้บังคับใช้กฎหมายก็ได้ให้ความสนใจกับมาตรการทางอาญาในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งในส่วนของมาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในกรณีของมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้น จะได้นำมาศึกษา ดังนี้

3.1.1 กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม

การนำมาตรการทางอาญามาใช้ในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะพิเศษ คือ สภาคองเกรส (Congress) ได้ออกกฎหมายสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหามลพิษแต่ละเรื่อง ๆ ไป รวมทั้งกำหนดสภาพบังคับทางอาญาไว้ในกฎหมายเหล่านี้ด้วย ในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้กฎหมายอาญาต่อผู้ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาจะบังคับใช้กฎหมายอาญาตามกฎหมาย

สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับ และไม่ได้นำเอาบทบัญญัติเรื่องในความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความเสียหายในประมวลกฎหมายอาญา (Model Penal Code) มาบังคับใช้ต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม *

เนื่องจากกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกฎหมายคู่ คือ กฎหมายระดับสหรัฐ และกฎหมายระดับมลรัฐ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็เช่นเดียวกับกฎหมายทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีทั้ง 2 ระดับ (การวิจัยนี้จะวิเคราะห์เฉพาะกฎหมายสิ่งแวดล้อมระดับสหรัฐหรือรัฐบาลกลางเท่านั้น) กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาใช้บังคับในลักษณะกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกรณีของการก่อให้เกิดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญมี 5 ฉบับ ดังนี้¹ คือ

3.1.1.1 กฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาด (The Clean Air Act หรือ CAA)²

กฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาด หรือ CAA มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องและเพิ่มคุณภาพของอากาศในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมคุณภาพอนามัยและสวัสดิภาพของประชาชนให้ดีขึ้น

CAA กำหนดมาตรการควบคุมแหล่งมลพิษซึ่งขึ้นตรงกับสำนักงานคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency หรือ EPA) โดยผู้บริหารของ

* Model Penal Code, มาตรา 220.2 (3)(a) บัญญัติในความผิดเกี่ยวกับ

"Causing and Risking Catastrophe"

¹ Shahzad Heyat et al., "Environmental Crimes," American Criminal Law Review 31 (1994) : 476.

² 42 U.S.C. มาตรา 7401-7642 (1988). The Clean Air Act Amendments of 1990, Pub., L. No.101-549 Stat. 2399 (1990).

EPA (EPA Administrator) เป็นผู้กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศแห่งชาติ (National Ambient Air Quality Standards หรือ NAAQS) แก่ผู้ก่อมลพิษทางอากาศที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน (มาตรา 7409 (b)) มาตรฐานดังกล่าวนี้ต้องได้รับการดูแลให้มีผลบังคับตามกฎหมายโดยมลรัฐผ่านทางแผนปฏิบัติงานระดับมลรัฐ (State Implementation Plan หรือ SIP) โดยได้รับความเห็นชอบโดย EPA หรือโดยแผนปฏิบัติงานของรัฐบาลกลาง (Federal Implementation Plan หรือ FIP) (มาตรา 7413) ตามแผนของ SIP มลรัฐสามารถใช้อำนาจของตนเองตามกฎหมายทางปกครอง กำหนดมาตรการควบคุมแหล่งมลพิษอย่างน้อยจะต้องเข้มงวดเท่ากับมาตรฐานของรัฐบาลกลาง หรืออาจเข้มงวดกว่าก็ได้

นอกจากนี้ EPA ยังได้วางมาตรฐานการแพร่กระจายของมลพิษระดับชาติ สำหรับผู้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศอันเกิดจากสารอันตราย (National Emission Standard for Hazardous Air Pollutants หรือ NESHAP) (มาตรา 7412) และยังวางมาตรฐานผลอันเกิดจากการประกอบกิจการของแหล่งมลพิษใหม่ (New Source Performance Standards หรือ NSPS) (มาตรา 7411) เพื่อใช้กับแหล่งมลพิษที่อยู่กับที่แหล่งใหม่ หรือที่มีการดัดแปลงที่จะเป็นแหล่งมลพิษทางอากาศที่สำคัญ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานระดับมลรัฐอาจได้รับโทษทางแพ่ง (มาตรา 7413 (B)) โทษทางอาญา (มาตรา 7413 (C)) หรือโทษทางปกครอง (มาตรา 7413 (D)) CAA ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาแก่บุคคล (Person) รวมถึงเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ซึ่งมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย (มาตรา 7413 (c)(b)) และกำหนดการพิสูจน์เจตนาไว้ 4 ระดับ คือ

(1) รู้ (Knowingly) ถึงการให้เอกสารเท็จอันเกี่ยวกับรายงาน ซึ่ง EPA ต้องการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ (มาตรา 7413 (c)(2))

(2) รู้ (Knowingly) ถึงการไม่ยอมจ่ายค่าธรรมเนียมที่ค้างอยู่กับสหรัฐอเมริกา (มาตรา 7413 (c)(3))

(3) ปล่อยสารพิษที่เป็นอันตรายทางอากาศโดยความประมาท (Negligently) และสารพิษดังกล่าวอยู่ในรายชื่อที่ระบุไว้ในมาตรา 7412 ของ CAA หรืออยู่ในรายชื่อสารอันตรายร้ายแรงที่ระบุไว้ในมาตรา 11002 (a)(2) และการปล่อยนั้นก่อให้เกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตหรือเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายได้ (มาตรา 7413 (c)(4)) หรือ

(4) รู้ (Knowingly) ถึงการปล่อยสารพิษทางอากาศและสารพิษนั้น ระบุไว้ในมาตรา 7412 หรือ 11002 (a)(2) และการปล่อยนั้นก่อให้เกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต หรือเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายได้ สำหรับโทษที่กำหนดนั้นยังมีการเพิ่มโทษปรับ จำคุก เป็น 2 เท่าในกรณีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 (มาตรา 7413 (c))

นอกจากนี้ การปรับปรุงแก้ไข CAA ในปี ค.ศ. 1990 ได้มีการปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยจัดให้รัฐบาลกลางมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น และทำให้มีการลงโทษทางอาญาต่อการทำให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่นโดยประมาท (Negligently) และการกระทำผิดโดยรู้ (Knowingly) ว่าการกระทำนั้นก่อให้เกิดฝนกรด (Acid Rain) และทำอันตรายต่อชั้นโอโซนชั้น "Stratosphere" การกระทำผิดโดยรู้ตาม CAA นี้จัดว่าเป็นความผิดขั้นร้ายแรง (Felonies) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เป็นความผิดเล็กน้อย (Misdemeanors) และมีการขยายความรับผิดชอบไปถึงเจ้าหน้าที่บริษัทระดับสูง (Senior Corporate Officials) ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องแสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจงใจกระทำผิดทางอาญา เพียงแต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นก็เพียงพอแล้ว³ การแก้ไข CAA นี้ได้กระตุ้นให้บริษัททั้งหลายมีการตรวจสอบตัวเองและจัดการแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการตรวจสอบ บริษัทที่ได้ทำการตรวจสอบ จะได้รับการปกป้องจากความรับผิดร้ายแรงเท่าที่บริษัทนั้นกระทำด้วยเจตนาบริสุทธิ์และมีการรายงานผลการตรวจสอบอย่างรวดเร็วและมีการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการบ่งชี้ขึ้น

³ คดี United states V. Little Rock Sewer Commo, 460 F. Supp. at 9.

3.1.1.2 กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขการทดแทนความเสียหายและความรับผิดชอบ
สิ่งแวดล้อม (The Comprehensive Environmental Response Compensation and
Liability Act หรือ CERCLA) ⁴

กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขการทดแทนความเสียหายและความรับผิดชอบ
สิ่งแวดล้อม หรือ CERCLA หรือ Superfund มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรการสำหรับ
การแก้ไขปัญหาทางการเงินเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและควบคุมการทิ้งและทำลายของ
เสียที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

CERCLA เป็นกฎหมายที่ใช้แก้ไขความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
โดยอนุญาตให้ประธานาธิบดีสั่งการผ่าน EPA ทำการบ่งชี้ วิเคราะห์ และแก้ไขการปล่อยสาร
อันตรายสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่มี การควบคุม นอกจากนี้ ยังให้ให้อำนาจประธานาธิบดีในการ
ดำเนินการสอบสวน ติดตาม ตำรวจ ทดสอบ และรวบรวมข้อมูลแบบอื่น ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น
เพื่อป้องกันการมีอยู่และขนาดของการปล่อยสารพิษ หรือระดับอันตรายที่อาจเกิดขึ้น (และ) เพื่อ
วางแผนและวางแนวทางมาตรการตอบสนอง (เมื่อมีการปล่อยมลพิษลงสู่สิ่งแวดล้อม) (มาตรา
9604 (a)(1))

CERCLA ได้บัญญัติเกี่ยวกับแผนอุบัติภัยแห่งชาติ (The National
Contingency Plan หรือ NCP) ซึ่งออกเป็นกฎหมาย โดย EPA ได้วางแนวทางว่ารัฐบาล
จะต้องมีมาตรการการตอบสนองเมื่อมีการปล่อยสารอันตรายสู่สิ่งแวดล้อม (มาตรา 9605 (a))

⁴ Pub. L. No.96-510, 94 Stat. 2767 (Codified at 42 U.S.C.
มาตรา 9601-9675), แก้ไขเพิ่มเติมโดย Superfund Amendment and Reauthoriza-
tion Act of 1986 (SARA), Pub. L. No.99-499, 100 Stat. 1613 (Codified
at 42 U.S.C. มาตรา 9605-9675, 1101-11050 (1988)).

ค่าใช้จ่ายในการระบุว่าเป็นสารอันตรายชนิดใด การวิเคราะห์ และการเยียวยาความเสียหาย การปล่อยสารอันตราย ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลใช้ไปในการชดใช้ค่าใช้จ่ายดังกล่าว จะถูกจ่ายโดยเงินจากกองทุนสารอันตราย (Hazardous Substances Superfund) (มาตรา 9611 (a)) รวมทั้งหน่วยงานของรัฐบาลต่าง ๆ อาจเรียกร้องเงินชดเชยจากผู้ซึ่งมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม (Clean-up) การกำจัดสารอันตราย และค่าเสียหายต่าง ๆ ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ

CERCLA นี้ได้ระบุระดับขั้นของบุคคลที่มีศักยภาพในการรับผิดชอบ คือ

(1) เจ้าของและผู้ดำเนินการคนปัจจุบัน (2) เจ้าของและผู้ดำเนินการให้ความสะดวก ณ เวลาที่มีการทิ้งของเสียอันตราย (3) ฝ่ายใดก็ตามที่จัดการทิ้งหรือบำบัดสารอันตรายกับการให้ความสะดวกของอีกฝ่ายหนึ่ง และ (4) ฝ่ายใดก็ตามที่ตกลงรับขนส่งสารอันตรายไปยังสถานที่โดยฝ่ายรับขนส่งหรือผู้ขนส่งในการทิ้งหรือบำบัด (มาตรา 9607)

CERCLA กำหนดการพิสูจน์เจตนาเป็นเพียงความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด (Strict Liability) หรือร่วมกันรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดกับฝ่ายที่รับผิดชอบ หากฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบนั้นไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า ความเสียหายสามารถแบ่งแยกได้ ฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบอาจรวมไปถึงหน่วยงานของรัฐบาล การที่รัฐจะตกเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบนี้ รัฐจะต้องมีผลประโยชน์ทางการเงินเข้ามาเพื่อป้องกันในกิจกรรมการออกกฎระเบียบ และต้องเกี่ยวข้องไปมากกว่า "ความสามารถในการออกกฎหมายเท่านั้น" ฝ่ายต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเรื่องเงื่อนไขข้อกำหนดของแหล่งของเสียอันตรายอาจต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทำความสะอาดแก่รัฐบาล ถึงแม้ฝ่ายนั้นมีได้ตระหนักในเรื่องสถานที่ของการทิ้งของเสียอันตรายนั้นก็ตาม ข้อต่อสู้ของผู้ซึ่งต้องมีหน้าที่รับผิดชอบนั้นสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดได้ก็ต่อเมื่อการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นผลอันเกิดจากการกระทำของพระเจ้า การกระทำของสงคราม หรือการกระทำที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้หรือเกิดจากการหายไปหรือไม่อยู่ของบุคคลที่สาม ⁵

⁵ คดี New York V. Share Realty Corp., 759 F. 2d at 1042 .



ปัจจุบัน CERCLA ได้วางบทลงโทษขั้นรุนแรง (Felony) โดยกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี สำหรับการกระทำผิดครั้งแรก ไม่เกิน 5 ปี สำหรับการกระทำผิดครั้งต่อไป และ/หรือโทษปรับ 250,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับบุคคล และ 500,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับนิติบุคคล (มาตรา 9612) สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่ส่งใบเสร็จรับเงินเพื่อชดเชยค่าเสียหายนี้ หรือไม่ได้แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดการปล่อยทิ้งสารอันตรายความรับผิดชอบทางอาญา รวมถึงการไม่รายงานการปล่อยสารอันตราย และการปกปิดหรือทำลายข้อมูลจะถูกลงโทษจำคุก 1 ปี หรือปรับ 20,000 เหรียญสหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 9603)

3.1.1.3 กฎหมายว่าด้วยน้ำสะอาด (The Clean Water Act หรือ CWA) ⁶

กฎหมายว่าด้วยน้ำสะอาด หรือ CWA มีวัตถุประสงค์คุ้มครองคุณภาพแหล่งน้ำและห้ามทิ้งมลพิษในน้ำ เพื่อให้น้ำของชาติกลับสมบูรณ์ดั้งเดิมและรักษาสภาพนั้นไว้ทั้งในด้านชีววิทยาและกายภาพ (มาตรา 1251 (a)) รวมทั้ง CWA ได้ห้ามการปล่อยมลพิษลงในน่านน้ำที่สามารถเดินเรือได้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ยกเว้นในกรณีที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายนี้ หรือ EPA (มาตรา 1311 (a))

CWA ได้วางมาตรฐานของทิ้งตามลักษณะแหล่งมลพิษ ระเบียบการทิ้งน้ำมันและของเสียอันตรายอื่น ๆ (National Pollutant Discharge Emission System หรือ NPDES) ที่จะทิ้งลงในน่านน้ำที่สามารถเดินเรือได้ (มาตรา 1311) และกำหนดเงินที่รัฐบาลกลางช่วยเหลือในการพัฒนาและปฏิบัติงานของโรงกำจัดของเสียของมลรัฐ (มาตรา 1321) รวมทั้งออกกฎระเบียบให้จะต้องมีใบอนุญาตสำหรับการปล่อยของเสียโดยตรง ซึ่งเรียกว่า ใบอนุญาต NPDES (มาตรา 1281) ใบอนุญาต NPDES นี้ ออกโดยเจ้าหน้าที่ของ EPA (มาตรา 1316) หรือมลรัฐ (มาตรา 1311) ก็ได้ หากมลรัฐนั้นได้รับใบอนุญาตให้ใช้ NPDES

⁶ 33 U.S.C. มาตรา 1251-1387 (1987).

ตามกฎหมาย แม้ว่ามลรัฐสามารถมีอำนาจตาม CWA ในการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับระดับการก่อมลพิษ (Pollutant Levels) แทน EPA อย่างไรก็ตาม EPA ก็ยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่หากมลรัฐไม่ปฏิบัติตามที่ตามที่ CWA ได้ให้อำนาจไว้

ระบบ NPDES อนุญาตให้ใช้ข้อจำกัดตามมาตรฐานคุณภาพน้ำของมลรัฐนั้น ๆ และอนุญาตให้ใช้ข้อจำกัดของชาติเรื่องการปล่อยของเสียสำหรับอุตสาหกรรมบางประเภท หากบริษัทใดไม่แน่ใจเรื่องมาตรฐานดังกล่าวนี้ บริษัทนั้นควรยื่นขอใบอนุญาต NPDES การเพิกเฉยไม่ยื่นขอใบอนุญาตอาจถูกดำเนินคดีอาญาได้ การแสดงเอกสารเท็จหรือบิดเบือนข้อมูลที่จำเป็นในการขออนุญาตอาจถูกรับโทษทางอาญาด้วยเช่นกัน

CWA ได้กำหนดโทษทางอาญาและทางแพ่งต่อผู้ได้รับใบอนุญาต เมื่อผู้นั้นฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต NPDES นั้น นอกจากนี้ CWA ยังได้กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาต NPDES ติดตามผลการปล่อยของเสีย เก็บข้อมูล และยื่นเสนอรายงานต่อ EPA และหน่วยงานมลรัฐที่รับผิดชอบ ความรับผิดชอบทางอาญาอาจถูกพิจารณาจากการกระทำโดยประมาท (Negligent) หรือรู้ (Knowing) ถึงการบิดเบือน การติดตามผล หรือรายงานดังกล่าว (มาตรา 1319)

การตัดสินว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อจำกัดในการปล่อยของเสียในลักษณะพิเศษซึ่งเกี่ยวกับการควบคุมสารเคมีที่เป็นพิษ (Toxic) นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ว่า จำเลยปล่อยสารพิษหนึ่งชนิดหรือมากกว่าที่ปรากฏอยู่ในรายชื่อที่ออกโดยผู้บริหารของ EPA นอกจากนี้ ยังต้องมีของเสียก่อนการบำบัดก่อนที่จะนำเข้าสู่โรงบำบัดสาธารณะด้วย การกระทำโดยประมาทหรือรู้ถึงการฝ่าฝืนข้อกำหนดนี้สามารถนำไปสู่การลงโทษทางอาญาได้ (มาตรา 1317)

CWA ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำโดยประมาทไว้เป็นโทษปรับ 2,500 เหรียญสหรัฐต่อวัน หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 309 (c)(11)) และในกรณีกระทำโดยรู้ถึงการฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายอาจถูกลงโทษปรับเป็นเงินจำนวนตั้งแต่ 5,000 ถึง 50,000 เหรียญสหรัฐต่อวัน และหรือโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และหากมีการกระทำผิดซึ่งจะถูกลงโทษหนักขึ้นเป็น 2 เท่า (มาตรา 309 (c)(2)) รวมทั้ง CWA ยังได้เพิ่มโทษขั้นรุนแรง (Felony) แก่การกระทำผิดบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดอันตราย

ถึงชีวิต โดยกำหนดว่า เมื่อบุคคลใดก็ตามรู้ถึงการฝ่าฝืนมาตรา 309 และรู้ว่าการกระทำเช่นนั้น จะทำให้บุคคลอื่นอาจตกอยู่ในสถานการณ์ที่ใกล้จะก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บทางร่างกายอย่างรุนแรง บุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดในกรณีนี้รู้ถึงการก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่นจะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ และหรือโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี ในกรณีของนิติบุคคลหรือบริษัทที่ถูกลงโทษในคดีเช่นนี้จะถูกปรับไม่เกิน 1,000,000 เหรียญสหรัฐ (มาตรา 309 (c)(3)) นอกจากนี้ ผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษทางอาญาอาจจะถูกตัดสิทธิในการทำสัมปทานกับรัฐอีกด้วย (มาตรา 508)

การตัดสินถึงความหนักเบาของโทษทางอาญาและแพ่งนั้น ศาลได้พิจารณาตัดสินจากความหนักเบา หรือความรุนแรงของความผิดนั้นจากประวัติเกี่ยวกับการฝ่าฝืน และผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อจำเลยและชุมชน นอกจากนี้ CWA ได้ให้อำนาจแก่ EPA ในการเข้าไปในสถานที่ที่อาจมีการกระทำผิดโดยไม่ต้องมีหมายศาลใด ๆ นอกจากนี้ EPA ยังสามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลหรือถ่ายเอกสารข้อมูลที่ต้องการ สามารถติดตามผลที่ต้องการจะติดตามผล และอาจเก็บตัวอย่างที่กำหนดไว้ในกฎหมาย CWA (มาตรา 1318 (a)(b)) อย่างไรก็ตาม ในการสอบสวนว่าจะจับกุมเพราะได้ฝ่าฝืนกฎหมาย CWA หรือไม่นั้น ผู้สอบสวนจะต้องแจ้งล่วงหน้า (Miranda Warnings) แก่ผู้ต้องสงสัย ⁷

3.1.1.4 กฎหมายอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร (The Resource Conservation and Recovery Act หรือ RCRA) ⁸

กฎหมายอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร หรือ RCRA เป็นกฎหมายที่วางระเบียบของรัฐบาลกลางไว้อย่างละเอียดในเรื่องของเสีย ซึ่งรวมถึงของเสียอันตราย

⁷ คดี United States V. Patana, 932 F. 2d 1158 (6 th Cir.1991).

⁸ 42 U.S.C. มาตรา 6901-6992 K (1993).

(Hazardous wastes) ⁹ และมีวัตถุประสงค์ในการควบคุม การกัก การบำบัด การเก็บรักษา การขนส่ง และการทิ้งของเสียที่เป็นอันตราย ¹⁰ รวมทั้ง RCRA ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการทิ้งของเสียที่เป็นอันตราย และเป็นกากของเสีย (The Hazardous and Solid Waste Amendments หรือ HSWA) ¹¹

RCRA ได้กำหนด "ของเสีย" (Waste) ว่าจะต้องเป็น "กากของเสีย" (Solid Waste) จึงจะถือว่าเป็นของเสียอันตราย (Hazardous Waste) ¹² คำว่า กากของเสีย (Solid Waste) หมายถึง "ขยะ (garbage) กากที่ไม่ใช้แล้ว (refuse) ของเหลวเหมือนโคลน (sludge) จากโรงบำบัดน้ำเสีย จากโรงบำบัดน้ำประปา หรือจากเครื่องมือควบคุมมลพิษทางอากาศและวัตถุที่ทั้งอื่น ๆ" ¹³ วัตถุที่ทั้งอื่น ๆ หมายถึง "วัตถุที่ถูกละทิ้ง นำมาผลิตใช้ใหม่ หรือมีลักษณะเหมือนของเสีย" ¹⁴ การให้ความหมายว่าเมื่อใด Solid Waste จึงเป็น Hazardous Waste ก็ต่อเมื่อ EPA ได้จัดเข้าอยู่ในรายชื่อว่าเป็นของเสียอันตราย (Hazardous Waste) หรือของเสียนั้นแสดงลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 อย่างต่อไปนี้ คือ วัตถุที่ติดไฟได้ (Ignitibility) กัดกร่อน (Corrosivity) ทำปฏิกิริยา (Reactivity) หรือมีพิษ (Toxicity) ¹⁵ ประเภทของของเสียที่ครอบคลุมด้วยกฎทั้ง 4 นี้ มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่ง EPA ได้ขึ้นรายชื่อไว้แล้วกว่า 700 กากของเสีย (Solid Waste) ที่จัดเป็นอันตราย (Hazardous) ¹⁶

⁹ 40 C.F.R. มาตรา 261 (1992).

¹⁰ 7 U.S.C. มาตรา 136 (1988).

¹¹ Pub. L. No.98-616, มาตรา 98 Stat. 3221 (1984).

¹² 40 C.F.R. มาตรา 260, app. I (1992).

¹³ 42 U.S.C. มาตรา 6903 (27)(1993).

¹⁴ 40 C.F.R. มาตรา 201.2 (1992).

¹⁵ 40 C.F.R. มาตรา 261 (1992).

¹⁶ 40 C.F.R. มาตรา 302.4 (1992).

RCRA ได้กำหนดข้อบังคับให้มีการรายงาน การทดสอบ และการอนุญาตในการผลิต ขนส่ง และทิ้งของเสียอันตรายได้ถูกบังคับใช้ผ่านทางกฎหมายอาญาไว้อย่างกว้าง ๆ คือ การขนส่งของเสียอันตรายโดยรู้ (Knowing) ถึงการจัดให้มีการกำจัดของเสียโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการฝ่าฝืนใบอนุญาต (มาตรา 6928 (d)(1)) การกระทำผิดดังกล่าวนี้อาจถูกลงโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และปรับ 50,000 เหรียญสหรัฐต่อวัน (มาตรา 6928 (d)(2)) โทษทางอาญาอาจจะเพิ่มขึ้นได้ในกรณีที่มีการไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลเรื่องวัตถุอันตราย การสร้างเอกสารเท็จซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายการขนส่งของเสียอันตรายและน้ำมันบางประเภทโดยรู้ถึงการไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและการขนส่ง บำบัด รักษา หรือทิ้งของเสียอันตราย หรือโดยรู้ในตอนนั้นว่าทำให้บุคคลอื่นอาจตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายถึงชีวิตหรือเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายได้

การฟ้องร้องในคดีอาญาภายใต้ RCRA หลายคดีเกิดขึ้นในประเด็นเรื่องรู้ (Knowledge) ตัวอย่างเช่น รัฐบาลไม่ได้ถูกร้องขอให้แสดง หรือพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาว่า การฝ่าฝืน RCRA ถือเป็นความผิดอาญา¹⁷ ศาลได้ยืนยันหลักการที่ว่า "การละเลยต่อกฎหมายใช้เป็นข้อต่อสู้คดีไม่ได้"¹⁸ ประเด็นเรื่องรู้ (Knowledge) ต้อง "แสดงให้เห็นไม่น้อยไปกว่าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าถึงข้อเท็จจริงว่าเก็บรักษาอะไรอยู่ และสิ่งที่เก็บอยู่มีศักยภาพที่จะทำอันตรายต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม และรู้ว่าตนเองไม่มีใบอนุญาต (ให้กระทำการต่าง ๆ)"¹⁹ EPA ได้ใช้นโยบายการดำเนินคดีอาญาภายใต้ RCRA อย่างเข้มงวด โดยยึดหลักความรับผิดชอบของผู้บริหารของนิติบุคคล (Responsible Corporate Officer) ต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัท (Corporate Officer) ตามมาตรฐานเรื่องการรู้อย่างหละหลวม (The Loose Knowledge Standards) ที่กำหนดไว้ใน RCRA

17 คดี United State V. Dee 912 F.2d 741 (4th Cir. 1990).

18 คดี United State V. Goldsmith, 978 F.2d 643 (11St Cri. 1992).

19 คดี United States V. Bay Tank, 934 F.2d 599 (5th Cir.1991).

นอกจากนี้ RCRA ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาในลักษณะของการกระทำโดยรู้ถึงการทำให้ตกอยู่ในอันตราย (Knowing Endangerment) ²⁰ ผู้ฝ่าฝืน RCRA อาจได้รับโทษอาญาที่รุนแรงมากขึ้น หากถูกพิพากษาตัดสินในเวลาเดียวกันนี้ว่า เป็นการกระทำโดยรู้ถึงการทำให้บุคคลอื่นอยู่ในอันตราย (Knowing Endangerment) ถึงแก่ชีวิต หรืออาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัย ในกรณีเช่นนี้การฝ่าฝืนกฎหมายอาจถูกปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีขององค์การหรือบริษัทเป็นผู้กระทำความผิดอาจถูกปรับไม่เกิน 1,000,000 เหรียญสหรัฐ

การกระทำของบุคคลหรือนิติบุคคลจะถูกตัดสินว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาในกรณีกระทำโดยรู้ว่าเป็นการทำให้ตกอยู่ในอันตราย (Knowing Endangerment) ก็ต่อเมื่อเขารู้ว่าบุคคลอื่นถูกส่งให้ไปอยู่ในสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายอย่างรุนแรง ทำให้ตกอยู่ในอันตรายได้ รัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นว่าจำเลย "ตระหนักถึงลักษณะของการกระทำของเขา และจะต้องพิสูจน์ให้ได้ในขณะเดียวกันว่าจำเลยตระหนักหรือเชื่อว่าการกระทำผิดดังกล่าวจะก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือถึงแก่ชีวิตอย่างแน่ใจพอสมควร ถ้าจำเลยเป็นบุคคล รัฐบาลจะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยตระหนักอย่างแท้จริงหรือเชื่อจริง ๆ ว่า การกระทำของเขาเป็นการส่งบุคคลอื่นให้อยู่ในสภาพการณ์ที่เป็นอันตราย หรืออาจเป็นอันตรายต่อร่างกายอย่างร้ายแรงได้ และจะต้องพิสูจน์โดยการมีหลักฐานที่มีน้ำหนักมากจริง ๆ ²¹

²⁰ 42 U.S.C. มาตรา 6928 (1993).

²¹ คดี United States V. Protex Industries., Inc., F.2d 740, 745 (10 th Cir. 1989).

3.1.1.5 กฎหมายควบคุมสารพิษ (The Toxic Substances Control Act หรือ TSCA) ²²

กฎหมายควบคุมสารพิษ หรือ TSCA มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันสารพิษ (Toxic Substance) ที่ใช้ในการพาณิชย์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บต่อสุขภาพอนามัย หรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่มีเหตุผล และหรือปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีและส่วนผสมของสารเคมีที่ได้รับการพิจารณาว่าเกือบจะเป็นอันตราย (มาตรา 2601)

TSCA มอบอำนาจให้ EPA ในการออกกฎระเบียบเรื่องการทดสอบ (Testing) การทำให้หมดไปก่อนการผลิต (Premanufacturing Clearance) การผลิต (Manufacturing) และการขนส่งสารพิษต่าง ๆ (Distribution of Toxic Substance) (มาตรา 2615) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ข้อกำหนดเรื่องการทดสอบ (Testing) TSCA อนุญาตให้ EPA สามารถทดสอบสารพิษหรือสารเคมีใด ๆ ก็ได้ที่ EPA พบว่า "อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างไม่มีเหตุผล ซึ่งเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือสิ่งแวดล้อม" และหากไม่มีข้อมูลเพียงพอหรือประสบการณ์ที่จะคาดหมาย ผลกระทบที่เป็นพิษของสารเคมีนั้น ผู้บริหาร EPA อาจกำหนดให้มีการวิจัยและทดสอบสารนั้น ถ้าหากเกิดมีความเสี่ยงที่สารนั้นเป็นจำนวนมากอาจจะเข้าสู่สิ่งแวดล้อม หรือมีความเป็นไปได้ที่มนุษย์จะต้องเข้าไปสัมผัสอย่างมาก EPA อาจออกระเบียบให้ผู้ผลิตสารเคมีดังกล่าวทำการเก็บข้อมูลและรายงานต่อ EPA ด้วย

(2) ข้อกำหนดเรื่องการผลิต การผ่านกระบวนการ การขนส่ง การใช้และการทิ้ง TSCA ให้อำนาจ EPA ที่จะออกข้อจำกัดมากมายในเรื่องการผลิต การผ่านกระบวนการ การขนส่ง หรือการทิ้งสารเคมี ถ้า EPA พบว่า "มีพื้นฐานที่สมเหตุสมผลที่

²² 15 U.S.C. มาตรา 2601-2629 (1988).

จะสรุปได้ว่า การกระทำดังกล่าวเสนอหรือจะนำเสนอความเสี่ยงที่ไม่มีเหตุผลที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม EPA อาจออกข้อควบคุม" ที่จำเป็นในการป้องกันอย่างเพียงพอต่อการเสี่ยงดังกล่าวโดยใช้วิธีที่เป็นภาระน้อยที่สุด ข้อควบคุมเหล่านี้มีขอบเขตตั้งแต่ข้อห้ามอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาในเรื่องการผลิต การผ่านกระบวนการการขนส่งสารเคมีที่ควบคุมจนถึงระเบียบที่ใช้ในการปิดฉลาก (Labelling) ของสารเคมีอันตราย

TSCA อาจวางแผนทางอย่างเจาะจงให้ EPA ออกกฎระเบียบเพื่อใช้ในการควบคุมทุกขั้นตอนของการผลิต การขนส่ง การใช้ และการทิ้ง "Polychlorinated Biphenyls" หรือ "PCBs" และกำหนดระเบียบการปฏิบัติต่อสารที่มี "Asbestos" ผสมอยู่ กฎระเบียบภายใต้ TSCA จะอยู่เหนือกฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้ง "PCBs" ของมลรัฐและท้องถิ่น

(3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้งล่วงหน้าเรื่องสารใหม่หรือการใช้

(Notice of New Substances or Uses) TSCA กำหนดให้ผู้ผลิตต้องแจ้งล่วงหน้าต่อ EPA ก่อนเมื่อต้องการจะผลิตสารใหม่หรือต้องการจะใช้สารเคมีที่มีอยู่แล้วด้วยวิธีใหม่พอสมควร EPA อาจออกคำสั่งจำกัดหรือห้ามไม่ให้มีการใช้หรือผลิตสารนั้น ๆ ถ้าผู้บริหารของ EPA พบว่าสารนั้นนำมาซึ่งความเสี่ยงที่ไม่มีเหตุผลหรือข้อมูลที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะประเมินผลกระทบของสารนั้นได้

(4) การตรวจสอบ (Inspection) TSCA อนุญาตให้ EPA ตรวจสอบ

สถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก การผ่านกระบวนการผลิต การเก็บรักษา หรือเก็บไว้ก่อนหรือหลังการขนส่ง การตรวจสอบอาจกระทำได้เมื่อมีการแสดงหนังสือแนะนำตัวที่เหมาะสมและมีหนังสือแจ้งล่วงหน้าต่อเจ้าของ หากเจ้าของปฏิเสธไม่ให้เจ้าหน้าที่ของ EPA เข้าไปตรวจสอบสถานที่ EPA อาจขอหมายค้น (เพื่อประโยชน์ฝ่ายเดียว) ได้

(5) การใช้ในเชิงพาณิชย์ (Commercial Use) TSCA ห้ามการใช้

ในเชิงพาณิชย์ของสารเคมี ซึ่งผู้ใช้รู้หรือมีเหตุผลว่าได้รู้ว่ามีการผลิต การผ่านกระบวนการหรือขนส่งโดยฝ่าฝืนข้อกำหนดใด ๆ ก็ตามของ TSCA และห้ามการไม่ยินยอมปฏิบัติตาม (Non-compliance) เรื่องการรายงานและการตรวจที่ TSCA ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังห้ามการไม่ยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการทดสอบ กฎระเบียบ การผลิต การขนส่ง การใช้หรือการทิ้งของสารเคมีที่มีอยู่แล้วหรือสารใหม่

TSCA ได้กำหนดให้มีการลงโทษทางอาญาซึ่งเป็นการเพิ่มเติมหรือแทนโทษทางแพ่งหรือโทษทางปกครองต่อบุคคลใดก็ตามที่รู้ (Knowingly) หรือเต็มใจ (Wilfully) ฝ่าฝืนกฎหมาย อาจถูกปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญสหรัฐต่อวัน หรือถูกจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 2615 (6)(b) 1985)

3.1.2 ความรับผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ในการพิจารณาความรับผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อมนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติกฎหมายสิ่งแวดล้อมออกมาในลักษณะของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งส่งผลให้มีการพิสูจน์ความรับผิดทางอาญาได้หลายระดับ ดังนั้น ในการพิสูจน์ความรับผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

3.1.2.1 ความรับผิดทางอาญาของบุคคล

1) การกระทำโดยประมาท (Negligence) *

ความรับผิดทางอาญาซึ่งถูกกำหนดไว้ในลักษณะของการกระทำโดยประมาทในการฝ่าฝืนต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น CWA ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำโดยประมาทต่อเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต หรือการนำเข้าของสารพิษ

* การกระทำโดยประมาท (Negligence) หมายถึง การกระทำโดยไม่สำนึกว่าจะมีผลร้ายเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำควรจะรู้ได้ว่าจะเกิดผลดังกล่าวในขณะที่กระทำ

อันตรายสู่ระบบกำจัดของเสียสาธารณะ (มาตรา 1319 (c)) และ CAA ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาแก่บุคคลใดก็ตาม กระทำโดยประมาทปล่อยของเสียอันตรายซึ่งถูกกำหนดในรายชื่อในมาตรา 7412 ของกฎหมาย CAA (มาตรา 7413 (c)(4))

2) กระทำโดยรู้ (Knowledge) *

ความรับผิดทางอาญาซึ่งถูกกำหนดไว้ในลักษณะของการกระทำโดยรู้ (Knowledge) นี้ โดยทั่วไปแล้วการพิสูจน์ถึงระดับของมาตรฐานของจิตใจของผู้กระทำความผิดทางอาญาของการกระทำโดยรู้ นี้ เป็นการพิสูจน์ที่ต่ำกว่าการกระทำโดยจงใจ (Willful) เพราะว่าบุคคลซึ่งกระทำโดยรู้ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาหรือความต้องการในผลที่เกิดขึ้น แต่เขาได้รู้เพียงว่าการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลนั้นขึ้น อย่างไรก็ตาม การพิสูจน์ถึงการกระทำโดยรู้นี้เป็นระดับของการพิสูจน์เจตนาที่สูงกว่าการกระทำโดยประมาท เพราะว่าบุคคลซึ่งกระทำผิดโดยประมาทนั้น เพียงแต่รู้ว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำผิดกฎหมาย หรือเกิดจากการขาดการใช้ความระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงในผลที่จะเกิดการกระทำผิดกฎหมาย ตัวอย่างเช่น RCRA ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาโดยการกระทำโดยรู้ถึงการฝ่าฝืนกฎหมาย ในเรื่องการเก็บรักษา การขนส่ง การบำรุงรักษา การทิ้งของเสีย และการรายงานเท็จ (มาตรา 6928 (d)(2)(4))

นอกจากนี้ ผู้แทนนิติบุคคล (Corporate Officers) และลูกจ้างของบริษัทจะต้องรับผิดทางอาญา และลูกจ้างของบริษัทอาจจะต้องมีความรับผิดทางอาญาถ้ารู้และอาจจะเป็นไปได้ว่ารู้ถึงการกระทำ ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด²³ ศาลส่วนมาก

* กระทำโดยรู้ (Knowledge) หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำรู้สำนึกว่าเหตุการณ์หรือผลร้ายที่จะเกิดตามมาจากการกระทำนั้นจะต้องมีเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

²³ คดี United States V. Northeastern Pharmaceutical & Chem. Co., 810 F.2d 726, (8th Cir. 1986).

ถือว่ามียานแวดล้อม (Circumstantial evidences) ก็เพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยรู้ (Knowledge) ถึงการกระทำผิดต่อกฎหมายหรือไม่²⁴ ถึงแม้ว่าการพิสูจน์การรู้ (Knowledge) เป็นเพียงการพิสูจน์ที่สูงกว่ากระทำโดยประมาท (Negligence) เล็กน้อยก็ตาม ศาลโดยทั่วไปแล้วยังถือว่าการรู้ (Knowledge) ไม่ได้เป็นการเพิ่มระดับของเจตนาให้เป็นพิเศษ²⁵

3) การรู้ถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น (Knowing Endangerment)

กฎหมายสิ่งแวดล้อมบางฉบับได้กำหนดความรับผิดทางอาญาที่รุนแรง ถ้าผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดโดยรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่นจนถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บอย่างร้ายแรงในกรณีที่ละเมิดต่อกฎหมาย ตัวอย่างเช่น RCRA ได้กำหนดการพิสูจน์ถึงเจตนาโดยรู้ว่าจะทำให้เกิดอยู่ในอันตราย (Knowing Endangerment) ว่า จำเลยได้รู้ว่าการกระทำของตนทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายที่อาจก่อให้เกิดอันตรายทางร่างกายอย่างรุนแรง หรืออาจถึงแก่ความตายได้หากกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย การที่รัฐบาลดำเนินคดีในข้อนี้ รัฐบาลจะต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าจำเลยได้ตระหนักถึงลักษณะของการกระทำของเขา และจะต้องพิสูจน์ให้ได้ในขณะเดียวกันว่า จำเลย "ตระหนักหรือเชื่อว่าการกระทำ (ผิด) ดังกล่าวจะก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือถึงแก่ชีวิตอย่างแน่นอน" (มาตรา 6928 (f))

3.1.2.2 ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล

ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักความรับผิดของนิติบุคคลในทางอาญาภายใต้หลัก "Repondeat Superior" ว่านิติบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาสำหรับ

²⁴ คดี United States V. Bay Tank, Inc., 934 Fed 599, 612 (5th Cir. 1991).

²⁵ คดี United States V. Johnson & Towers, 741 Fed at 668-669.

การกระทำของผู้แทน อันได้แก่ ผู้จัดการหรือลูกจ้าง ฯลฯ โดยถือว่าการกระทำโดยเจตนาของผู้แทนที่ได้กระทำไปภายในทางการที่จ้างเป็นการกระทำของนิติบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะของการรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability) นอกจากนี้ ยังต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย The Model Penal Code ซึ่งเป็นกฎหมายของรัฐบาลกลางที่เป็นแม่แบบของร่างกฎหมายมลรัฐต่าง ๆ The Model Penal Code นี้ ได้ให้คำนิยามคำว่า "บุคคล" ว่าหมายรวมถึงนิติบุคคล อันได้แก่ บริษัท ห้างร้าน ห้างหุ้นส่วน มูลนิธิ เป็นต้น เว้นแต่กฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น และนิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบทางอาญาสำหรับความผิดที่ต้องการเจตนา (Mens Rea) ซึ่งขณะผู้แทนได้กระทำในนามนิติบุคคล หรือได้กระทำในทางการที่จ้าง และไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบใด ๆ ที่ขณะผู้แทนได้ก่อขึ้นเลยภายใต้หลักความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด (Strict Liability) ตลอดจนต้องรับผิดชอบทางอาญาในกรณีที่ขณะผู้แทนได้ละเว้นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายด้วย

เนื่องจากในคดีสิ่งแวดล้อม ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของสหรัฐอเมริกา จึงได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาแก่นิติบุคคลด้วย โดยได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลรวมอยู่ในความหมายของคำว่า "บุคคล" (person) ซึ่งได้กำหนดคำนิยามของคำว่า "บุคคล" ให้รวมถึงปัจเจกชน (Individuals) นิติบุคคล (Corporations) และองค์กรทางธุรกิจตามกฎหมายอื่น ๆ ตลอดจนรัฐ (State) และหน่วยงานทางการเมืองอื่น ๆ *

* 15 U.S.C. มาตรา 2615 (b) (1988) (TSCA), 33 U.S.C. มาตรา 1319 (c) (1988) (CWA), 42 U.S.C. มาตรา 6928 (d) (1988) (RCRA), 42 U.S.C. มาตรา 9413 (c) (1988) (CAA) และ 42 มาตรา 9603 (b) (1988) (CERCRA)

การวินิจฉัยว่าควรจะลงโทษอาญาแก่นิติบุคคลหรือไม่ ศาลของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะพิจารณาถึง (1) บริษัทมีขอบเขตการควบคุมการกระทำผิดกฎหมาย โดยคณะผู้แทนหรือมีขอบเขตของนโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพียงใดหรือไม่ (2) บริษัทต้องร่วมรับผิดชอบการฝ่าฝืนกฎหมายของลูกจ้างของบริษัทในการทิ้งสารพิษอย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้ถ้าบริษัทน่าจะป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายได้ตามสมควรแต่ไม่ทำ บริษัทก็ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกัน (3) บริษัทต้องร่วมรับผิดชอบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย โดยคณะผู้แทนของบริษัทซึ่งได้ปฏิบัติงานในขอบเขตหน้าที่ข้อตกลงในการทำงาน และ (4) ถ้าการกระทำของลูกจ้างนั้นบริษัทได้รับผลประโยชน์จากการฝ่าฝืนกฎหมายสิ่งแวดล้อม แม้บริษัทจะมีได้มีการให้คณะผู้แทนกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายก็ตาม บริษัทก็ยังคงต้องรับผิดชอบเช่นกัน

นอกจากนี้ การที่จะพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นคณะผู้แทนที่กระทำแทนตัวการ (Principal) หรือจะเป็นผู้รับเหมาอิสระที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าจ้าง ศาลจะต้องพิจารณาดัดสินโดยดูจากขนาดของการควบคุมของตัวการว่าควบคุมดูแลต่อผู้กระทำความผิดมากน้อยเพียงใด บริษัทจะหลุดพ้นไม่ต้องรับผิดชอบเมื่อลูกจ้างได้กระทำการนอกเหนือขอบเขตการว่าจ้างหรือไม่ได้ปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท

3.1.3 การบังคับใช้กฎหมายอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม

การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) เป็นการกระทำขั้นสุดท้าย (Ultimate Action) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบเพื่อให้เกิดการประเมินความเสียหายของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ในครั้งที่ผ่านมา การบังคับใช้กฎหมายอาจมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการติดตามผล การเก็บตัวอย่าง และการวิเคราะห์

การรวบรวมพยานอื่น ๆ การดำเนินคดีทางปกครอง การดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการดำเนินคดีทางอาญา การยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลมลรัฐ เป็นเป้าหมายสูงสุดของหน่วยงานที่ออกกฎหมาย²⁶

เป้าหมายที่กำหนดไว้สำหรับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็คือ ประสิทธิภาพของการบังคับใช้มาตรการทางอาญาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการดำเนินคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบริษัท โดยมุ่งเน้นการดำเนินคดีต่อพนักงานและผู้บริหารของบริษัทในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนกฎหมายของบริษัทนั้น การฟ้องคดีต่อบริษัทที่ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างรุนแรงนั้น เป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุผลถึงวัตถุประสงค์ของการยับยั้งการกระทำผิดได้²⁷

เมื่อประมาณ 25 ปีก่อน กฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อบทลงโทษทางอาญา การฝ่าฝืนกฎหมายสิ่งแวดล้อมจึงต้องบังคับใช้บทลงโทษทางแพ่ง อย่างไรก็ตาม ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในการกำหนดบทลงโทษทางอาญาหรือความรับผิดทางอาญาต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่สาธารณชน²⁸

²⁶ Kenneth M. Mackenthun and J.I. Bregman, Environmental Regulations Handbook (U.S.A. : Lewis Publishers, Inc., 1991), p.217.

²⁷ Robert W. Adler and Charles Lord, "Environmental Crimes : Rasing the Stakes," The George Washington Law Review 59 (April 1991) : 795.

²⁸ John D. Copeland, "The Criminalization of Environmental Law : Implications for Agriculture," Nation Center for Agricultural Law Research and Information, p.39. (Mimeographed)

การกระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการกระทำ ความผิดทางเศรษฐกิจ (White Collor Crime) กล่าวคือ เป็นการกระทำความผิดต่อ กฎหมายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งกำหนดบทบัญญัติในลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญาอัน เนื่องมาจากการไม่ยินยอมปฏิบัติตามบทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านั้น และมีลักษณะของการกระทำ ความผิดคาบเกี่ยวระหว่างกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา บุคคลซึ่งกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา มักจะถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งหรือทางอาญา หรือทั้งสอง หากการกระทำนั้นมีลักษณะเป็นการกระทำผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา จนในปัจจุบันสภาพบังคับ ทางอาญาที่รุนแรงขึ้นได้นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลายฉบับทั้งในระดับสหรัฐและ มลรัฐ²⁹

การบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีเป้าหมายเริ่มแรกต่อการ กระทำซึ่งเป็นการผิดที่ชัดเจน เช่น การลอบทิ้งของเสียลงสู่แม่น้ำในเวลากลางคืน (Midnight Dumping) การลักลอบฝังของเสียอันตราย การลักลอบทิ้งสารเคมีลงไปใน ท่อระบายน้ำสาธารณะ รวมทั้งการกระทำผิดซึ่งเป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำ เช่น ขันตอนของการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำในการเปิด หรือเพิกเฉยในการปิดควาล์ว (Volve) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปล่อยของเสียออกโดยอุบัติเหตุ หรือการกระทำของลูกจ้างใน การเพิกเฉยที่ต้องตระหนักถึงการปล่อยของเสียที่อาจจะเกิดขึ้น การกระทำผิดเหล่านี้ได้มีการ วิจัยวิจัยไปถึงการขาดความระมัดระวัง (Due Deligence) หรือความล่าช้าในการสืบสวน การรายงาน หรือการบรรเทาความเสียหายในการปล่อยของเสีย รวมถึงการละเว้นการให้ ข้อเท็จจริงอันถูกต้อง และการปกปิดข้อเท็จจริงที่ต้องรายงานหรือให้ข้อมูลข่าวสารแก่ทาง ราชการ การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมซึ่งมีบทลงโทษทางอาญาต่อการก่อให้เกิดมลพิษ

²⁹ Ellan S. Podgor, White Collar Crime in a Nutshell (St. Paul Minn : West Published Co., 1993), p.256.

ต่อสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา มีโซนี่เพียงกฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับรัฐเท่านั้น แต่กฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับมตรัฐก็มีการบังคับใช้โทษทางอาญาในการป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย 30

การดำเนินคดีอันเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญาต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลกลางนั้น ไม่ถูกจำกัดในการใช้อำนาจในการฟ้องร้องการกระทำผิดทางอาญาต่อสิ่งแวดล้อมตามบทบัญญัติเฉพาะ ซึ่งกำหนดลักษณะของการทำความผิดไว้ในกฎหมายสิ่งแวดล้อมเท่านั้น นอกจากนี้ หากรัฐบาลกลางจะดำเนินคดีอาญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือบทบัญญัติซึ่งกำหนดการกระทำผิดทางอาญาพิเศษเพิ่มเติมเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดก็สามารถทำได้ เช่น การก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นการกระทำผิดทางอาญาต่อบทบัญญัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมแล้ว หากพบว่าผู้กระทำความผิดมีหลายคนและมีส่วนร่วมกันกระทำความผิดก็สามารถฟ้องในความผิดฐานร่วมกันกระทำความผิดได้ (Conspiracy Charge, 78 U.S.C. มาตรา 371) การรายงานเท็จเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งส่งผลให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐก็สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานแจ้งความเท็จ (The False Statement Statute, 18 U.S.C. มาตรา 1001) หรือการกระทำผิดทางอาญาต่อสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวกับ Mail Fraud หากการกระทำผิดนั้นอยู่ในขอบเขต Defraud และ Mailing (Furtherance of that Scheme, 18 U.S.C. มาตรา 1341) 31

30 Marry Ellen Kriss and Gail L. Vannelli, "Today's Criminal Environmental Enforcement Program : Why You May be Vulnerable and Why You Should Guard Against Prosecution Through and Environmental Audit," Columbia Journal of Environmental Law 16 : 2 (1991) : 233-234.

31 Ellan S. Podgor, White Collar Crime in a Nutshell, p.258.

3.1.3.1 การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อม³²

การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในคดีสิ่งแวดล้อมนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางได้เน้นหนักในการบังคับใช้กฎหมายไปที่การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น EPA และกระทรวงยุติธรรม (The Department of Justice หรือ DOJ) กล่าวว่า อาชญากรรมสิ่งแวดล้อมถูกดำเนินการสอบสวนและฟ้องร้องแต่ละปีเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1987 มีการฟ้องร้องคดีสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และมีการรับสารภาพความผิด รวมทั้งมีการลงโทษปรับเป็นจำนวนสูงขึ้น ความสำเร็จของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในเรื่องการสืบสวนคดีอาญาและการดำเนินคดีอาญาโดยในสหรัฐอเมริกา มีระบบการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อมพิเศษแตกต่างไปจากคดีอาชญากรรมชนิดอื่น ๆ

1) การสืบสวนสอบสวนในคดีสิ่งแวดล้อม

ในการดำเนินคดีอาญาสิ่งแวดล้อมนั้นองค์กรแรกที่เข้ามามีบทบาทคือ EPA ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการควบคุมดูแลส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ เป็นองค์กรกำหนดมาตรฐานและดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากรัฐต่าง ๆ และองค์กรปกครองตนเองทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบสวนสอบสวนในคดีสิ่งแวดล้อมนั้น ได้ทำความตกลงความร่วมมือกับตำรวจสอบสวนกลาง (FBI) สำนักงานภาษีสหรัฐอเมริกา (IRS) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) และกระทรวงสาธารณสุข

³² Robert W. Adler and Charls Lord, "Environmental Crimes : Rasing Stakes," : 790-795.

EPA ได้ก่อตั้งแผนการบังคับใช้กฎหมายอาญาขึ้นในปี ค.ศ. 1983 ทำหน้าที่ในการสืบสวนคดีอาญาสิ่งแวดล้อม โดยมีการปฏิบัติการของทีมงาน EPA ที่มีเจ้าพนักงานมาจากหลายฝ่าย การจัดการเกี่ยวกับการสืบสวนทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้ The National Enforcement-Investigation Center หรือ NEIC ซึ่งมีผู้ช่วยผู้อำนวยการของ NEIC ด้านการบังคับใช้มาตรการทางอาญาเป็นผู้รับผิดชอบ

การสืบสวนแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของ EPA ปฏิบัติการโดย The Special-Agent-in-Charge หรือ SAIC ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนแห่งท้องถิ่นและจะได้รับการช่วยเหลือทางด้านเทคนิค และกฎหมายจาก Associate Enforcement Counsel ซึ่งมีสำนักงานการบังคับใช้กฎหมายอาญาในกรุงวอชิงตัน ในบางครั้งที่ปรึกษากฎหมายท้องถิ่นของ EPA จะทำหน้าที่เป็นผู้สืบสวนและเป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาลแห่งท้องถิ่น (The Local U.S. Attorney) เฉพาะในคดีร้ายแรงที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ การสืบสวนการฝ่าฝืนกฎหมายในคดีอาญาเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของ SAIC ท้องถิ่นที่ซึ่งเกิดการฝ่าฝืนกฎหมายหรือกำลังฝ่าฝืนกฎหมายอยู่ การสืบสวนเบื้องต้นของ SAIC นี้ อาจจะเป็นการสืบสวนจากลูกจ้างประชาชนทั่วไป หรือ EPA ซึ่งทำหน้าที่ตรวจตราความเรียบร้อยโดยทั่วไป ผลของการสืบสวนนี้ SAIC จะเป็นผู้ประเมินผลเองว่ามีความจำเป็นจะต้องสืบสวนคดีนี้อีกต่อไปหรือไม่ ถ้า SAIC ต้องการสืบสวนต้องติดต่อกับ The Regional Attorney และ Regional Program Director เพื่อที่จะกำหนดการพิจารณาในเรื่องคำสั่งทางแพ่งหรือทางปกครอง

The Regional Attorney ในคดีนั้นเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายของคดี Director of NEIC และ Associate Enforcement Council จะเป็นผู้วิเคราะห์ว่าคดีนี้มีความเหมาะสมและสามารถพัฒนาเป็นคดีอาญาได้หรือไม่ และ The Assistant Administrator for Enforcement จะเป็นผู้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่า คดีนี้สมควรหรือไม่ที่จะส่งเรื่องไปยัง DOJ คดีอาจจะปิดก่อนหรือหลังส่งเรื่องถึง DOJ ซึ่งอาจมีสาเหตุหลายประการ SAIC และ EPA Attorney ต้องตัดสินใจว่า ข้อกล่าวหาเริ่มแรกนั้นมีมูลหรือไม่ หรือการบังคับใช้มาตรการทางแพ่งและทางปกครองเป็นมาตรการที่ดีกว่าหรือไม่ และนอกจากนี้ ทีมงานซึ่งทำหน้าที่สืบสวนอาจจะตัดสินใจว่าคดีนั้น การไม่บังคับใช้มาตรการทางกฎหมายจะเป็นสิ่งที่ดีกว่า (ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ยาก)

2) การฟ้องร้องในคดีสิ่งแวดล้อม

กระทรวงยุติธรรม (The Department of Justice หรือ DOJ) เป็นองค์กรเดียวของสหรัฐอเมริกาที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาทั่วประเทศ การฟ้องร้องในคดีสิ่งแวดล้อมนั้น DOJ ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นซึ่งเรียกว่า Land and Natural Resources Division ขึ้นมา และก็ได้มีการตั้งหน่วยงานขึ้นในสำนักงานอัยการเรียกว่า Environmental Crimes Unit ขึ้นในปี ค.ศ. 1981 เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเกี่ยวกับคดีอาญาสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการให้ความร่วมมือกับ EPA ในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีอาญาด้านสิ่งแวดล้อมแห่งรัฐบาลกลาง และนอกจากนี้ Land and Natural Resource Division ยังมีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นสมาชิกของสภาพการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (The National Environment Enforcement Council) ซึ่งเป็น การให้ความร่วมมือกันในโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง และ The National Associate of Attorney's General ในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างเจ้าพนักงานของ รัฐบาลกลางและมลรัฐต่าง ๆ

อัยการซึ่งได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบคดีก็มีอำนาจเต็มที่ในการวินิจฉัยสั่งการต่าง ๆ เกี่ยวกับคดีที่ตนได้รับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) และคำสั่ง (Settlement) ในคดีอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวของ DOJ's Assistant U.S. Attorney ในคดีนั้น

3) นโยบายพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อม

การตัดสินใจว่าจะใช้บทลงโทษของกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของ รัฐบาลกลางว่าจะใช้กฎหมายอาญาหรือกฎหมายแพ่ง จะต้องมีการประเมินปัจจัยหลายประการ และการดำเนินคดีอาญาสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกานั้นขึ้นอยู่กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง 2 องค์กร คือ EPA และ DOJ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจว่าจะใช้มาตรการทางอาญาหรือไม่

เนื่องจากในปัจจุบันการบังคับใช้กฎหมายอาญาในคดีสิ่งแวดล้อมมีลักษณะที่เข้มงวดและส่งผลกระทบต่อ การส่งเสริมอุตสาหกรรม และเพื่อลดปัญหาความแข็งแกร่งของมาตรการทางอาญาขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายอาญา จึงได้มีนโยบายพิเศษเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายอาญา ดังนี้

ในส่วนของ EPA นั้น มุ่งเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมในทุกรูปแบบผ่านสื่อมวลชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรม และในขณะเดียวกัน EPA ก็จะต้องพึ่งหน่วยงานระดับมลรัฐและภูมิภาคในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ EPA ยังได้ตกลงความร่วมมือกับตำรวจสอบสวนกลาง (FBI) โดยมีการประสานกันในเรื่องการสืบสวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สำนักงานภาษีสรรพสามิตสหรัฐอเมริกา (IRS) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) และกระทรวงสาธารณสุข EPA จะตัดสินใจว่าจะใช้กฎหมายอาญาหรือกฎหมายแพ่งต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมายนั้น EPA จะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้³³ คือ

- (1) การกระทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหายหรือปนเปื้อนมากน้อยเพียงใด
- (2) การกระทำความผิดมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของ EPA มากน้อยเพียงใด
- (3) ผู้กระทำความผิดมีประวัติในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

ในส่วนของ DOJ จะให้ความสำคัญกับบริษัทที่สมัครใจปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Audits) ในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีต่อบริษัทนั้น ๆ DOJ จะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้³⁴ กล่าวคือ

³⁴ Shahzad Heyat et al., "Environmental Crimes," : 477.

³⁵ Kenneth M. Mackenthum and J.I. Bregman, Environmental Regulations Handbook, p.218.

- (1) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการจูงใจให้ละเว้นการปล่อยหรือทิ้งของเสียที่เป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมาย
- (2) ผู้ต้องหามีเจตนาที่จะไม่ยื่นคำขออนุญาตและรายงานที่ต้องทำเสนอต่อรัฐหรือไม่
- (3) บริษัทหรือบุคคลผู้นั้นได้กระทำการที่ปิดบังซ่อนเร้นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือไม่
- (4) ความเป็นไปได้ที่จะถูกตัดสินว่ากระทำความผิด
- (5) ประวัติการฝ่าฝืนกฎหมายครั้งก่อน ๆ
- (6) การพิจารณาถึงผู้ต้องหาว่าจะได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจหรือไม่ หากทำการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว

นอกจากนี้ DOJ มีนโยบายที่จะดำรงไว้ซึ่งอำนาจในการตัดสินใจที่จะใช้มาตรการตรวจสอบด้วยความสมัครใจในการดำเนินคดีอาญา อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวได้ให้ความสมดุลระหว่างการกระตุ้นบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมให้มีการตรวจสอบด้วยความสมัครใจกับเป้าหมายที่จะให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น แนวทางการบังคับใช้นโยบายเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดนี้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงถึงจำนวนคดีที่ฟ้องเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเกิดขึ้น ในกรณีที่บริษัทนั้นได้พยายามป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างดีที่สุดแล้ว นโยบายนี้นอกจากจะมีผลต่อการไม่นำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลแล้ว ยังจะมีความคาดหวังของนโยบายดังกล่าวนี้จะไม่นำการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอีกด้วย ³⁵

³⁵ Roger J. Marzulla and Brett G. Kappel, "Nowhere to Run, Nowhere to Hide : Environmental Criminal Liability in the 1990s," Columbia Journal of Environmental Law 16:2 (1991) : 218

3.1.3.2 การลงโทษทางอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ในระดับสหรัฐของสหรัฐ-อเมริกา มีมาตรการลงโทษทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองที่คาบเกี่ยวกับ (Overlapping) นอกจากนี้ สภาของเกรส (Congress) ยังได้แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหลายครั้ง เพื่อเพิ่มโทษต่อการกระทำผิดกฎหมายจากความผิดสุโทษ (Misdemeanors) เป็นความผิดร้ายแรง (Felonies) แล้วยังได้เพิ่มโทษปรับและจำคุกให้สูงด้วยการลงโทษในคดีสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ศาลแห่งสหรัฐยังได้มีบทบาทในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยลดการพิสูจน์เจตนาในคดีอาญาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลให้ต่ำกว่าการพิสูจน์เจตนาในความผิดอาญาทั่วไป ตัวอย่างเช่น คดี United States V. Johnson and Towers, Inc. ศาลได้ตัดสินว่า "การดำเนินคดีอาญาสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลกลาง รัฐบาลพิสูจน์ความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลตาม RCRA ว่า จำเลยรู้หรือควรรู้ว่าการกระทำผิดของเขาเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตตาม RCRA ก็เพียงพอแล้วที่ถือว่าเป็นความผิด" ศาลจะใช้ดุลพินิจในการพิสูจน์เจตนาของจำเลยจากพยานหลักฐานแวดล้อม (Circumstantial Evidences)

การพิจารณาลงโทษทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อมนี้ อาชญากรสิ่งแวดล้อมอาจจะถูกลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้ระบบการลงโทษ 3 ประเภท อย่างไรก็ตาม การลงโทษต่อการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นก่อนเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 1987 จะขึ้นอยู่กับ การลงโทษทางอาญาซึ่งกำหนดไว้ในมาตราต่าง ๆ ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ นอกจากนี้ หากเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 เป็นต้นมา อาชญากรสิ่งแวดล้อมแต่ละคนอาจจะถูกลงโทษภายใต้ United States Sentencing Commission's New Sentencing Guidelines และ The Criminal Fine Improvements Act of 1987 ซึ่งมีรายละเอียด³⁶ ดังนี้

³⁶ Robert W. Adler and Charles Lord, "Environmental Crimes : Rasing the Stakes," : 797-800.

1) การลงโทษภายใต้บทกำหนดโทษตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การบังคับใช้กฎหมายต่อคดีอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมนั้น อยู่ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับ และได้มีการแก้ไขโดยเพิ่มโทษให้สูงขึ้นด้วย รวมทั้งยังได้เพิ่มบทบัญญัติในเรื่องการก่อให้เกิดอันตรายโดยจงใจ (Knowing Endangerment) ซึ่งเรียกว่าเป็นการเพิ่มทลงโทษที่รุนแรงและเข้มงวดขึ้น ถ้าการก่อให้เกิดมลพิษนั้นส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น RCRA ได้แก้ไขเพิ่มโทษปรับจาก 28,000 เหรียญสหรัฐ เป็น 50,000 เหรียญสหรัฐ สำหรับการฝ่าฝืนการรายงานผลตามกฎหมายและเพิ่มโทษจำคุกขั้นสูงสุดจาก 1 ถึง 2 ปี เป็น 2 ถึง 5 ปี ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของการฝ่าฝืนกฎหมาย

2) การลงโทษตาม "Sentencing Guidelines"

ในกรณีการฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้นภายหลัง ค.ศ. 1987 จำเลยแต่ละคนจะถูกลงโทษตาม The U.S. Sentencing Guidelines หรือ The Guidelines ซึ่งได้แบ่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 ประเภท คือ

- (1) การก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์โดยจงใจ (Knowing Endangerment)
- (2) การกระทำความผิดนั้น รวมถึงสารพิษหรือสารอันตราย
- (3) การกระทำความผิดนั้นรวมถึงมลพิษอื่น ๆ และ
- (4) การอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า

ภายใต้ The Guidelines การฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่ละประเภทมีระดับของบทลงโทษซึ่งขึ้นอยู่กับ การก่อให้เกิดมลพิษโดยจงใจ (Knowing) หรือ การฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่า ระดับของบทลงโทษจะเพิ่มมากขึ้นถ้ามลพิษที่ถูกปล่อยออกมาสู่สิ่งแวดล้อม และการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ประวัติของการฝ่าฝืนกฎหมายนี้จะ เป็นปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มโทษทางอาญาต่อการเพิ่มโทษในครั้งต่อไป ระดับของการลงโทษลดลง ถ้าการฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้นเนื่องจากความประมาท (Negligence) หรือถ้าเป็นเพียงการ รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัท

The Guidelines ใหม่ ให้อำนาจศาลในการตัดสินการลงโทษ โดยให้อำนาจศาลในการลงโทษจำเลยโดยใช้วิธีการคุมความประพฤติ (Probation) โดยมี เงื่อนไขหรือการให้บริการแก่ชุมชน (Community Service) แทนการลงโทษจำคุก หรือให้ มีการรอกการลงโทษแทนการจำคุก เป็นต้น

3) การลงโทษโดยอาศัย The Criminal Fine Improvement Act of 1987

The Criminal Fine Improvement Act of 1987 นี้ เริ่มมี การบังคับใช้ในปี ค.ศ.1987 และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของค่าปรับสำหรับบุคคลและนิติบุคคล ซึ่งจำเลยอาจถูกปรับเพิ่มขึ้นจนถึงขั้นสูงสุด ซึ่งกำหนดโดย

- (1) กฎหมายซึ่งกำหนดค่าของการกระทำผิดหรือ
- (2) จำนวนค่าปรับซึ่งกำหนดในกฎหมายนี้สำหรับรูปแบบของการ กระทำผิด หรือ
- (3) จำนวนค่าปรับขึ้นอยู่กับหลักการของผลที่ได้รับหรือสูญเสียใหม่ ซึ่งกำหนดไว้ตามกฎหมายนี้

จำนวนค่าปรับขั้นสูงสุดถูกกำหนดจากระดับหรือชั้นของการกระทำ ความผิด ชั้นของการกระทำ ความผิดอาจจะถูกกำหนดไว้เป็นรายชื่อตามกฎหมายนี้ ถ้าชั้นของการกระทำ ความผิดไม่ถูกกำหนดไว้เป็นรายชื่อตามกฎหมายนี้ การกำหนดชั้นของการกระทำ ความผิดสำหรับการลงโทษจำคุกขั้นสูงสุดนั้น กฎหมายฉบับนี้ก็ให้อำนาจ ในการกำหนดการกระทำ ความผิดนั้นได้

กฎหมายฉบับนี้ยังได้รวมเอาหลักการคำนวณค่าปรับ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือที่ได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย ถ้าบุคคลใดก็ตามได้รับเงินเพิ่มขึ้น จากการกระทำ ความผิดนั้น หรือการกระทำ ความผิดนั้นส่งผลเสียหายแก่บุคคลอื่นมากกว่าจำเลย ศาลอาจจะปรับฝ่ายที่กระทำ ความผิดไม่มากไปกว่าจำนวนสองเท่าของผลที่ได้รับจากการกระทำ ความผิด หรือความเสียหายที่บุคคลอื่นได้รับ

3.2 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา โดยใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี แต่ในปัจจุบันก็ได้มีการบัญญัติ กฎหมายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนมาตรการทาง อาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในกรณีของมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้น แคนาดาก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้นำเอามาตรการดังกล่าวมาใช้ และได้มีการพัฒนามาตรการนี้ เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอีกด้วย รวมทั้งประชาชนและนักวิชาการสิ่งแวดล้อมก็ได้มีการตระหนัก ถึงบทบาทสำคัญของมาตรการทางอาญาในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้น ประเทศแคนาดาจึงเป็น อีกประเทศหนึ่งที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย และวิเคราะห์ถึงกฎหมาย ต่างประเทศ ซึ่งจะได้นำมาศึกษา ดังนี้

3.2.1 กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม

การนำมาตรการทางอาญามาใช้ในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศแคนาดานั้น ได้มีการพัฒนาลักษณะของกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในกรณีของมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในรูปแบบของประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้สามารถแยกพิจารณาได้³⁷ ดังนี้

3.2.1.1 ประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาได้บัญญัติความผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อมซึ่งนำมาใช้กับการก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ความผิดเกี่ยวกับการไม่ใส่ใจต่อสิ่งมีชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้อื่นโดยประมาท (Criminal Negligence) (มาตรา 219 ถึง 221)
- 2) ความผิดเกี่ยวกับการสร้างความเดือดร้อนรำคาญโดยทั่วไป (Common Nuisance) (มาตรา 180) ซึ่งมีลักษณะการกระทำผิดกฎหมายหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ อันส่งผลให้การปล่อยของเสียส่งผลร้ายต่อชีวิตและความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัย ทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือความปลอดภัยของสาธารณะ และเป็นการกระทำที่ขัดขวางต่อการ ใช้สิทธิขั้นพื้นฐาน

³⁷ Elaine L. Hughes et al., Environmental Law and Policy (Toronto : Emond Montgomery Publications Limited, 1993), p.321.

- 3) ความผิดเกี่ยวกับการประพตติผิด (Mischief) (มาตรา 430) ซึ่งมีลักษณะของการกระทำผิดอันเป็นการทำลายหรือสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน และทำให้ทรัพย์สินนั้นตกอยู่ในอันตราย ไร้ประโยชน์ไม่สามารถปฏิบัติหรือใช้งานได้ รวมทั้งการกระทำอันเป็นการขัดขวางอื่น ๆ เช่น การใช้สิทธิตามกฎหมายในทรัพย์สินนั้น
- 4) ความผิดเกี่ยวกับสารที่เป็นอันตราย (Dangerous Substances) (มาตรา 79 ถึงมาตรา 80)
- 5) ความผิดเกี่ยวกับสารระเหยที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น (Offensive Volatile Substances) (มาตรา 78)
- 6) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่าง ๆ (Causing Disturbance) (มาตรา 175)

อย่างไรก็ตาม ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามประมวลกฎหมายอาญานี้ กำลังได้รับการพัฒนา และมีการศึกษาวิจัยโดย "Law Reform Commission of Canada" เกี่ยวกับความผิดอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Crimes Against the Environment) เพื่อเสนอเป็นกฎหมายต่อรัฐสภาของประเทศแคนาดา ซึ่งในปัจจุบันยังมิได้มีการร่างเป็นกฎหมาย เนื่องจากเหตุผลในทางการเมือง³⁸

3.2.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของประเทศแคนาดาที่นำมาใช้บังคับต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม ในกรณีของมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมีหลายฉบับ และมีการนำมาบังคับใช้ต่อผู้กระทำความผิด หรือผู้ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม

³⁸ Ibid., p.309.

เนื่องจากประเทศแคนาดามีการปกครองในระบบกฎหมายคู่ กล่าวคือ กฎหมายระดับสหรัฐและกฎหมายระดับมลรัฐ ในลักษณะเดียวกันนี้ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็มีทั้งกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระดับสหรัฐและมลรัฐ (ในการวิจัยนี้จะวิเคราะห์เฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในระดับสหรัฐเท่านั้น) ดังนั้น กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้นำเอามาตรการทางอาญามาใช้บังคับต่อการก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรม ดังนี้

1) กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศแคนาดา (The Canadian Environmental Protection Act หรือ CEPA) ³⁹

กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศแคนาดา หรือ CEPA มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ต้องการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ (Toxic Substance) อย่างครบวงจร รวมทั้งการวิจัย การพัฒนา การตลาด การใช้ และการทิ้งของเสีย

CEPA ได้กำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องการปล่อย (Release) เกี่ยวกับวัตถุ (Substances) ออกสู่สิ่งแวดล้อม (Environment) และได้กำหนดคำนิยามของคำว่า "สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ" (Natural Environment) และ "สิ่งแวดล้อม" (Environment) ให้มีความหมายกว้างขวางรวมถึงอากาศ พื้นดิน และแหล่งน้ำ นอกจากนี้ CEPA ยังได้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่มีมาก่อนซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไปมารวมเข้าไว้ใน CEPA ด้วย ดังนั้น CEPA จึงเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลักในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศแคนาดา

³⁹ Francis J. F. Handy and Douglas T. Hamilton, "Environmental Law of Canada," International Environmental Law and Regulation (U.S.A. : Butterworth Legal Publishers, 1991), pp.11-18, 28-31.

เนื่องจาก CEPA เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลกลางของแคนาดาจึงได้ให้ความสำคัญแก่การสืบสวน สอบสวนและการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลาง เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับนโยบายการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย (The Enforcement and Compliance Policy) เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติตาม CEPA

นโยบายดังกล่าวนี้ได้สร้างกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรมและส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายด้วยความสมัครใจ และได้จำแนกลักษณะของความรับผิดชอบตามกฎหมาย รวมทั้งความพยายามให้การส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายปกครองด้วย นโยบายนี้เป็นตัวบ่งชี้ว่าเมื่อไรและภายใต้สถานการณ์ใดที่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจะถูกดำเนินคดีทางศาล และจะเป็นตัวกำหนดเลือกของมาตรการอื่น ๆ แทนการดำเนินคดีทางศาล

การบังคับใช้กฎหมายตาม CEPA นี้ รวมถึงการสืบสวนและการตรวจสอบเพื่อที่จะเพิ่มการปฏิบัติตามกฎหมายและการสอบสวนการฝ่าฝืนกฎหมาย เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายมีอำนาจที่จะเสนอแนะถึงกระบวนการดำเนินคดีทางศาล เว้นแต่ในกรณีที่เห็นว่าการเตือน (Warning) คำสั่งห้าม (Injunction) หรือคำสั่งของรัฐมนตรี (Ministerial Order) เป็นมาตรการที่เหมาะสมกว่าการดำเนินคดีทางศาล หรือเมื่อการฝ่าฝืนกฎหมายถูกจัดการอย่างเหมาะสมโดย Ticketing การสืบสวนและการตรวจสอบเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีผู้รักษาการตาม CEPA

นอกจากนี้ CEPA ยังได้กำหนดถึงการจับและยึด (Search and Seizure) เพื่อป้องกัน (1) การเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมหรือร่างกายและชีวิตของมนุษย์ (2) สารเคมีที่ถูกควบคุมหรือต้องห้าม (3) การส่งออกโดยปราศจากอำนาจ (4) การฝ่าฝืนในลักษณะอื่น ๆ ของ CEPA หรือ (5) ทำให้เสียหายหรือทำลายพยานหลักฐาน ถ้าผู้พิพากษาตัดสินใจว่ามีหลักฐานที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือถูกใช้กับการกระทำความผิดซึ่งยังคงอยู่ หมายศาล (Warrant) สามารถถือเป็นประเด็นในการใช้อำนาจของบุคคลใด ๆ ซึ่งมีชื่อตามหมายศาลในการเข้าและจับบุคคล สถานที่และสิ่งของเพื่อยึดสิ่งนั้นเป็นพยานหลักฐาน

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีผู้ตรวจสอบอาจใช้อำนาจเหล่านี้โดยปราศจาก
 หมายศาล เช่น ในกรณีที่หมายศาลเกิดความล่าช้าและเพื่อป้องกันการผลร้ายที่จะเกิดจากอันตราย
 ต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมหรือพยานหลักฐานอาจจะถูกทำลาย

CEPA ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาไว้ว่า บุคคลใดตั้งใจ (Inten-
 tionally) หรือประมาทโดยรู้ (Recklessly) ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือ
 ไม่ใส่ใจในชีวิตความปลอดภัยของบุคคลอื่น และการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสี่ยง (Risk)
 ต่อความตายหรืออันตรายต่อบุคคลอื่นต้องถูกลงโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ CEPA ยังได้กำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิด
 ไว้ในลักษณะพิเศษ กล่าวคือ บุคคลใดละเมิด CEPA หรือประมาทโดยรู้เกี่ยวกับการใส่ใจ
 ต่อชีวิตและความปลอดภัยของบุคคลอื่น และก่อให้เกิดความตายหรือร่างกายได้รับบาดเจ็บแก่
 บุคคลอื่น สามารถถูกดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาและอาจถูกลงโทษสูงสุดถึงจำคุก
 ตลอดชีวิต

บทลงโทษที่กำหนดไว้ใน CEPA นี้ มีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก หรือทั้งจำ
 ทั้งปรับ สำหรับความผิดซึ่งเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดหรือเป็นเท็จแก่รัฐมนตรีจะถูกลง
 โทษปรับสูงสุดถึง 1,000,000 เหรียญ หรือถูกลงโทษจำคุกเป็นเวลา 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ
 สำหรับการกระทำผิดที่ต่ำลงมาจะถูกลงโทษปรับสูงสุด 200,000 เหรียญ หรือถูกลงโทษจำคุก
 เวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายชื่อ
 สารเคมีอันตรายอาจจะถูกปรับสูงสุด 1,000,000 เหรียญ หรือโทษจำคุกเป็นเวลาสูงสุด 3 ปี
 สำหรับการกระทำผิดนั้นยังคงดำเนินอยู่มากกว่า 1 วัน บุคคลซึ่งกระทำความผิดอยู่จะถูกตัดสิน
 ว่ากระทำความผิดแยกเป็นความผิดแต่ละวันสำหรับความผิดที่คงดำเนินอยู่

นอกจากนี้ CEPA ยังได้กำหนดความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล บุคคลใด
 ก็ตามหรือนิติบุคคลมีความรับผิดสำหรับการฝ่าฝืนกฎหมาย และกฎระเบียบตาม CEPA ไว้ว่า
 ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่พนักงาน หรือตัวแทนสามารถรับผิดตาม CEPA ที่สำคัญ ผู้อำนวยการ
 เจ้าหน้าที่พนักงานหรือตัวแทนของนิติบุคคลสามารถรับผิดเป็นการส่วนตัวไม่ว่านิติบุคคลจะถูกดำเนินคดี
 หรือถูกตัดสินว่ามีความผิดใด ๆ ก็ตาม

การพิสูจน์ความรับผิดชอบ CEPA นั้น เป็นแต่เพียงพิสูจน์ว่าการกระทำผิดเป็นการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าจะลูกจ้างหรือตัวแทนถูกดำเนินคดีหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งบุคคลผู้ซึ่งเป็นเจ้าของหรือมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลวัตถุนั้น ต้องมีส่วนร่วมหรือรับผิดชอบสำหรับค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับการปล่อย (Release) วัตถุนิมิพิษ ซึ่งอาจคาดหมายได้

บุคคลซึ่งก่อให้เกิด ทำให้แพร่หลาย หรือการเพิ่มขึ้นในลักษณะเดียวกันของการปล่อยวัตถุนิมิพิษ ไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีขอบเขตของการกระทำนั้นมากเกินกว่าขอบเขตของการที่ตนประมาทในการก่อให้เกิด หรือการแพร่กระจายของการปล่อยวัตถุนิมิพิษ

การหลีกเลี่ยงจากความรับผิดชอบ CEPA นั้น ผู้มีอำนาจของนิติบุคคลสามารถสร้างระบบการป้องกันมลพิษ การมีแผนในการทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย CEPA ในทุกระดับของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ เมื่อผู้บริหารถูกกล่าวหาสามารถอ้างถึงมาตรการในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร (Due Diligence) ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้

2) กฎหมายการประมง (Fisheries Act) ⁴⁰

กฎหมายเกี่ยวกับการประมง หรือ Fisheries Act มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการประมงและป้องกันสภาพแวดล้อมเป็นพิษอันอาจจะเป็นอันตรายต่อการประมงของแคนาดา ซึ่งเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลกลางของแคนาดา กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบทางอาญาและทางแพ่งของผู้ที่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษในน่านน้ำของแคนาดา ซึ่งได้กำหนดลักษณะของความรับผิดของอาญาได้ ดังนี้

⁴⁰ อำนาจ วงศ์บัณฑิต, "การเปลี่ยนแปลงภาระการพิสูจน์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของ Common Law ในคดีสภาพแวดล้อมเป็นพิษในแคนาดา," วารสารนิติศาสตร์ 16 (กันยายน 2529) : 167-171.

(1) ห้ามมิให้ผู้ใดละทิ้ง ทิ้งขว้าง หรือก่อให้เกิดการละทิ้งหรือทิ้งขว้าง ซึ่งถ้าหากปลา หรือซากสัตว์ทะเล หรือสารพิษ (Deleterious Substance) อื่น ๆ จากเรือ ลงไปสู่แม่น้ำ ท่าเรือ ชายตลิ่ง ชายหาด หรือในน่านน้ำที่มีการประมง นอกจากนี้ ห้ามมิให้ผู้ใด ละทิ้งปลาเน่าไว้ที่ตาข่าย หรือเครื่องมือทำการประมงอื่น ๆ บุคคลใดละเมิดข้อห้ามดังกล่าว จะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดครั้งแรก และไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นต่อมา (มาตรา 33 (1)(5)(a))

(2) เว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตจากทางราชการเป็นอย่างอื่นห้ามมิให้ผู้ใด ละทิ้งหรือปล่อยสารพิษลงในน้ำซึ่งอยู่ภายในเขตการประมงของแคนาดา หรือลงในที่ใด ๆ ซึ่ง สารพิษเหล่านั้นสามารถเคลื่อนเข้าไปสู่เขตการประมงของแคนาดาได้ บุคคลใดละเมิดข้อห้าม ดังกล่าวจะถูกปรับไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดครั้งแรก และไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดแต่ละครั้งที่เกิดต่อมา (มาตรา 33 (2)(5)(b))

(3) ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมีอาชีพในการทำป่าไม้ปรับปรุงที่ดินหรือกิจการอื่น ๆ ปล่อยเศษไม้หรือตอไม้ลงไปในน้ำซึ่งอยู่ภายใต้เขตการประมงของแคนาดา หรือปล่อยเศษไม้หรือ ตอไม้ลงไปในที่ใด ๆ ซึ่งเศษไม้หรือไม้เหล่านั้นอาจเคลื่อนเข้าไปสู่น่านน้ำดังกล่าวได้ บุคคลใด ละเมิดข้อห้ามดังกล่าวจะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดครั้งแรก และไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดแต่ละครั้งที่เกิดต่อมา (มาตรา 33 (3)(5)(a))

ขอบเขตของการใช้บังคับ Fisheries Act นั้น ค่อนข้างจะกว้างขวาง เนื่องจากว่า Fisheries Act ได้ให้ความหมายของคำว่า "สารพิษ" (Deleterious Substance) ไว้อย่างกว้างขวาง (มาตรา 33 (11)) ดังนี้

(1) สารใด ๆ ที่ปล่อยลงไปในน้ำแล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน คุณภาพของน้ำซึ่งเป็นอันตราย หรืออาจจะเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำหรือมนุษย์ผู้ซึ่งใช้ประโยชน์จาก สัตว์น้ำเหล่านั้น

(2) น้ำซึ่งมีสารพิษเจือปนอยู่หรือน้ำซึ่งถูกเปลี่ยนจากสภาพธรรมชาติไม่ว่าโดยความร้อนหรือโดยวิธีอื่นใด เมื่อปล่อยน้ำดังกล่าวไปสู่ลำน้ำ ใดๆ ไป แล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพน้ำลำน้ำ ใดๆ ไป ซึ่งเป็นอันตรายหรืออาจเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำหรือมนุษย์ ผู้ซึ่งใช้ประโยชน์จากลำน้ำเหล่านั้น

การดำเนินคดีอาญาตาม Fisheries Act นี้ โจทก์ในคดีอาญาจะต้องพิสูจน์แต่เพียงว่าการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ของจำเลย โดยมีต้องค้ำนึ่งว่าโจทก์จะต้องสามารถระบุตัวลูกจ้างหรือตัวแทนผู้กระทำความผิดของจำเลยได้อย่างถูกต้องไม่ และโจทก์ก็ไม่ต้องค้ำนึ่งว่าลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยผู้นั้นจะได้ออกฟ้องร้องเป็นคดีอาญาหรือไม่ อย่างไรก็ตามจำเลยอาจจะหลุดพ้นจากความรับผิดของลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยนั้น หากการกระทำนั้นมิได้เกิดขึ้นจากความยินยอมหรือรู้เห็นของจำเลย และจำเลยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร (Due Diligence) ในการป้องกันมิให้ความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น (มาตรา 33 (8))

3) กฎหมายพาณิชย์นาวี (Canada Shipping Act) ⁴¹

กฎหมายเกี่ยวกับพาณิชย์นาวี หรือ Canada Shipping Act เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้เกี่ยวกับการพาณิชย์นาวี แต่ก็มีส่วนหนึ่งของกฎหมายฉบับนี้เกี่ยวกับมลพิษในน้ำอันเกิดจากการที่น้ำมันจากเรือลงไปเจือปนในน้ำ ซึ่งได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใหม่ในบทที่ 20 (Part XX)

กฎหมายฉบับนี้ ได้บัญญัติถึงความรับผิดของผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ในกรณีของความรับผิดในทางอาญานั้น ได้มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารในการออกกฎหมายลำดับรองห้ามการปล่อย (discharge) สารพิษ (Pollutant) จากเรือลงไปสู่แม่น้ำ หรือน่านน้ำใด ๆ ของแคนาดา บุคคลใดฝ่าฝืนกฎหมายของฝ่ายบริหารดังกล่าวจะถูกปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ (มาตรา 728, 752)

41 เรื่องเดียวกัน, หน้า 171-177.



บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบทางอาญาในกรณีที่เกี่ยวข้องให้เกิดมลพิษทางน้ำตาม Canada Shipping Act นอกจากเป็นบุคคลธรรมดาแล้ว ยังได้กำหนดถึงความรับผิดชอบของเรือลำที่ก่อให้เกิดมลพิษด้วย (มาตรา 727)

การพิสูจน์ความรับผิดทางอาญานั้น ในกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นจำเลย จึงเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องพิสูจน์ความผิดของจำเลย ส่วนกรณีของเรือที่ตกเป็นจำเลยเป็นธรรมดาอยู่เองที่โจทก์จะนำสืบถึง mens rea ของเรือไม่ได้ เพราะเรือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ดังนั้น Canada Shipping Act จึงกำหนดให้โจทก์นำสืบแต่เพียงว่าการที่มลพิษในน้ำ เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการกระทำของกัปตันเรือหรือบุคคลใด ๆ ที่อยู่บนเรือนั้น เว้นแต่บุคคลอื่น ๆ เหล่านั้นจะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางรัฐบาล โจทก์ไม่จำเป็นต้องระบุเป็นการเฉพาะเจาะจงถึงบุคคลที่ก่อให้เกิดมลพิษ และการที่ผู้ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและการที่ผู้ให้มลพิษภาวะเป็นพิษจะถูกฟ้องร้องเป็นคดีอาญาหรือไม่นั้น มิใช่เรื่องที่ต้องนำมาพิจารณา แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าของเรือและเจ้าของสารพิษจะมีความรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อสารพิษที่ลงไปเจือปนอยู่ในลำน้ำนั้นถูกบรรทุกเป็นสินค้าในจำนวนที่ไม่น้อยกว่ารัฐมนตรีได้ระบุเอาไว้ (มาตรา 757)

นอกจากนี้ Canada Shipping Act ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับเจ้าของเรือและเจ้าของสารพิษ (มาตรา 735 (4) ไว้ดังนี้

(1) ในกรณีที่สารพิษจากเรือลงไปเจือปนในน้ำโดยมิใช่ความผิดของบุคคลดังกล่าว บุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายไม่เกินจำนวนตัวเลขที่น้อยที่สุดในระหว่างตัวเลข 2 จำนวนนี้ คือ (ก) ค่าเสียหายไม่เกิน 2,000 ฟรังก์ หรือประมาณ 133 ดอลลาร์ต่อน้ำหนักแต่ละตันของเรือ (ข) ค่าเสียหายไม่เกิน 210,000 ฟรังก์ หรือประมาณ 14 ล้านดอลลาร์

(2) ในกรณีที่สารพิษจากเรือลงไปปนในน้ำเกิดจากความผิดหรือรู้เห็นของเจ้าของเรือและเจ้าของสารพิษ บุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบโดยไม่จำกัด

4) กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันน้ำขั้วโลกเหนือเป็นพิษ (Arctic Water Pollution Prevention Act หรือ AWPPA) ⁴²

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันน้ำขั้วโลกเหนือเป็นพิษ หรือ AWPPA มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขและป้องกันความเสียหายอันเกิดจากมลภาวะเป็นพิษในน้ำ ซึ่งจะใช้บังคับเฉพาะมลภาวะเป็นพิษในน่านน้ำของแคนาดาใกล้กับขั้วโลกเหนือ (Arctic Waters) คือ ตั้งแต่ละติจูด 60 องศาเหนือขึ้นไป ส่วน Canada Shipping Act นั้นจะใช้บังคับเฉพาะกรณีของมลภาวะเป็นพิษที่เกิดจากเรือซึ่งอยู่ภายในน่านน้ำของแคนาดาส่วนที่เหลือ

AWPPA ได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญา โดยกำหนดห้ามไว้ว่า "เว้นไว้แต่จะได้รับการอนุญาตจากทางราชการเป็นอย่างอื่น ห้ามบุคคลหรือเรือลำใด ๆ ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษโดยการปล่อยสารพิษลงไปในน้ำ บุคคลใดฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวจะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ และเรือลำใดฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวจะถูกปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ หากความผิดดังกล่าวเกิดต่อเนื่องเกินหนึ่งวัน กฎหมายถือว่าความผิดในแต่ละวันเป็นความผิดที่ต่างกรรมต่างวาระกัน" (มาตรา 4 (1)) ส่วนสิ่งใดจะถือว่าเป็นสารพิษที่ห้ามปล่อยในน้ำได้หรือไม่ นั้น ได้มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลำดับรองประกาศว่าอะไรเป็นสารพิษที่ห้ามปล่อยลงในน้ำหรือห้ามปล่อยสารพิษแต่ละชนิดในน้ำไม่เกินจำนวนเท่าใด

AWPPA ได้กำหนดการพิสูจน์ความรับผิดชอบของจำเลยเป็นการเพียงพอแล้ว ถ้าโจทก์สามารถพิสูจน์ได้ว่าลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยเป็นผู้กระทำผิดโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า ลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยนั้นจะได้ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาหรือไม่ และโจทก์ก็ไม่จำเป็นต้องระบุไว้อย่างเฉพาะเจาะจงว่าลูกจ้างหรือตัวแทนคนไหนของจำเลยเป็นผู้กระทำผิด

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 177-180.

แต่จำเลยอาจจะปลดตนเองจากความรับผิดหากจำเลยสามารถพิสูจน์ได้ว่าความผิดดังกล่าวมิได้เกิดจากความรู้เห็นหรือยินยอมของจำเลย และจำเลยก็ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร (Due Diligence) เพื่อป้องกันมิให้ความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น (มาตรา 20 (1))

ในกรณีที่โจทก์ฟ้องว่าเรือเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมาย ถ้าโจทก์พิสูจน์ได้ว่ามลพิษในน้ำนั้นเกิดจากการกระทำของกัปตันเรือหรือบุคคลใด ๆ ที่อยู่บนเรือนั้น เว้นแต่ว่าบุคคลอื่น ๆ นั้นจะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการ โจทก์ไม่จำเป็นต้องระบุเป็นการเฉพาะว่าบุคคลใดในเรือลำนั้นเป็นผู้ก่อให้เกิดมลพิษและโจทก์ไม่ต้องคำนึงว่าผู้ก่อให้เกิดมลพิษนั้นจะได้อุทฟ้องเป็นคดีอาญาหรือไม่ (มาตรา 20 (25))

3.2.2 ความรับผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม⁴³

การนำมาตรการทางอาญามาใช้ในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีการพัฒนารูปแบบของกฎหมายอาญาค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ได้มีการแบ่งแยกความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ความผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อมที่ต้องพิสูจน์ถึงเจตนา (Mens Rea Offences) ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในลักษณะของความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability Offences) และความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในลักษณะของความรับผิดโดยเด็ดขาด (Absolute Liability Offences) ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับความผิดอาญาโดยทั่วไปนั่นเอง

⁴³ Elaine L. Hughes, et al., Environmental Law and Policy,

ดังนั้น การดำเนินคดีอาญาสิ่งแวดล้อมเพื่อจะพิสูจน์ความรับผิดทางอาญา ก็อยู่ในลักษณะเดียวกันกับหลักทั่วไปในคดีอาญา ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

3.2.2.1 ความรับผิดทางอาญาของบุคคล

1) ความรับผิดทางอาญาต้องพิสูจน์ถึงเจตนาร้าย (Mens Rea) ของจำเลย

ความผิดทางอาญา หรือความผิดซึ่งต้องพิสูจน์เจตนา (Mens Rea Offences) เป็นความรับผิดซึ่งต้องพิสูจน์เจตนา (Mens Rea) ของจำเลย เช่น การกระทำโดยจงใจ (Intent) รู้ (Knowledge) หรือประมาทโดยรู้ (Reckless) กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศแคนาดา (The Federal Canada Environmental Protection Act หรือ CEPA) นี้ ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาในลักษณะเช่นนี้ไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

(1) มาตรา 114 กำหนดว่า "บุคคลทุกคนซึ่งรู้ (Knowing) ว่า การให้ข้อมูลผิดพลาด หรือทำให้เข้าใจผิดแก่รัฐมนตรีเป็นความรับผิดในการกระทำผิด การกระทำผิดในลักษณะ "Hybrid Offence" มีบทลงโทษสูงสุด โดยกำหนดโทษปรับสูงสุดถึง 100,000 ดอลลาร์ หรือถูกจำคุก 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ"

(2) มาตรา 115 (1) กำหนดว่า "บุคคลทุกคนซึ่งฝ่าฝืนกฎหมายนี้ คือ

(a) ตั้งใจ (Intention) หรือประมาทโดยรู้ (Reckless) ก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งส่งผลให้เกิดความสูญเสียในการใช้ประโยชน์ในสิ่งแวดล้อม หรือ

(b) ประมาทโดยรู้ (Reckless) ในส่วนของความไม่ใส่ใจสำหรับชีวิตและความปลอดภัยของบุคคลอื่น และการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อบุคคลอื่น เป็นการกระทำความผิดในลักษณะ "Dictable Offence" มีบทลงโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และปรับ (ไม่จำกัดจำนวนสูงสุด) หรือทั้งจำทั้งปรับ"

(3) มาตรา 115 (2) บัญญัติว่า "บุคคลใดก็ตามซึ่งกระทำการขัดแย้งกับ CEPA ผู้ซึ่งประมาทโดยรู้ (Reckless) ต่อบุคคลอื่น และการกระทำนั้นก่อให้เกิดความตายหรือเป็นอันตรายต่อร่างกาย ความผิดเหล่านี้เป็น "Indictable Offences" ซึ่งกำหนดโทษสำหรับโทษจำคุกขั้นสูงสุดตลอดชีวิตผู้ฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้มาตรา 203 (220 ใหม่) หรือมาตรา 204 (221 ใหม่) ของประมวลกฎหมายอาญาสำหรับการกระทำโดยประมาททางอาญา (Criminal Negligence)"

ความผิดตาม CEPA เหล่านี้ เป็นความผิดที่ต้องพิสูจน์เจตนา (Mens Rea Offences) เนื่องจากว่าได้บัญญัติข้อความไว้โดยชัดแจ้ง เช่น รู้ (Knowingly) จงใจ (Intentionally) หรือประมาทโดยรู้ (Recklessly) และรวมถึงมาตรา 125 ของ CEPA ได้บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้ง สำหรับข้อต่อสู้เกี่ยวกับความระมัดระวังของจำเลย (Deu Deligence Defence) สำหรับการกระทำความผิดทั้งหมด ยกเว้นในมาตรา 114 หรือ 115

2) ความรับผิดโดยเด็ดขาด

ความรับผิดโดยเด็ดขาด (Absolute Liability Offences) เป็นความผิดที่โจทก์ไม่ต้องพิสูจน์ถึงเจตนาร้าย (Mens Rea) ของจำเลย เช่นเดียวกับความรับผิดโดยเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม จำเลยในคดีความรับผิดโดยเด็ดขาดไม่สามารถยกข้อต่อสู้เพื่อปลดตนเองให้พ้นจากความรับผิดโดยการพิสูจน์ว่า ตนเองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือการกระทำนั้นเกิดจากการสำคัญผิดของจำเลย จำเลยจะสามารถยกข้อต่อสู้ได้ เฉพาะข้อต่อสู้ที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้ง

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีน้อยมาก ซึ่งกำหนดการกระทำความคิด
 ในลักษณะของความรับผิดชอบโดยเด็ดขาดมีน้อยมาก ส่วนมากกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมักจะ
 กำหนดความรับผิดในลักษณะของ "Due Diligence" อันเป็นความผิดที่สามารถยกข้อต่อสู้ขึ้น
 ป้องกันตัวได้ชัดเจนที่สุด

3) ความรับผิดโดยเคร่งครัด

ความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability Offences)

เป็นการพิสูจน์ความผิดของจำเลยโดยไม่จำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาร้าย (Mens
 Rea) เพียงแต่พิสูจน์ถึงการกระทำนั้นเป็นการกระทำของจำเลย แต่จำเลยสามารถที่จะ
 หลุดพ้นจากความผิดนี้ได้หากจำเลยพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างดีแล้ว (Reasonable
 Care) มิให้ความผิดเกิดขึ้น หรือจำเลยสำคัญผิดในข้อเท็จจริงซึ่งบุคคลทั่ว ๆ ไปที่ตกอยู่ใน
 สภาพเดียวกับจำเลยย่อมจะสำคัญผิด

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กำหนดความรับผิดโดยเคร่งครัด เช่น
 กฎหมายประมง (The Fisheries Act) กำหนดการพิสูจน์ความรับผิดอาญาซึ่งมีลักษณะ ดังนี้
 มาตรา 36 (3) กำหนดว่า "ขึ้นอยู่กับ (4) ไม่ว่าบุคคลใดจะเก็บ
 หรืออนุญาตให้เก็บสารที่เป็นอันตรายในรูปแบบใด ๆ ก็ตามต่อแหล่งน้ำชนิดใดที่ตรวจพบโดยปลา
 หรือสถานที่ใดภายใต้สภาพใด ๆ ซึ่งสารที่เป็นอันตรายหรือสารที่เป็นอันตรายอื่น ๆ ซึ่งเกิดจาก
 การเก็บสะสมสารนั้นอาจเข้าไปสู่แหล่งน้ำใด ๆ ได้"

มาตรา 34 (4) กำหนดว่า "ไม่ว่าบุคคลใดฝ่าฝืน (3) โดยการ
 เก็บสะสมมลพิษใด ๆ ตามลักษณะที่ได้รับอนุญาตในกฎระเบียบของมาตรา 40 (2) และมาตรา
 41 (3)" ซึ่งบัญญัติโดยชัดแจ้ง สำหรับการยกข้อต่อสู้ของจำเลย (Due Diligence Defence)
 ว่า ในการดำเนินคดีสำหรับความผิดภายใต้มาตรา 40 การพิสูจน์ความผิดเป็นแต่เพียงว่า
 การกระทำความคิดนั้นเป็นการกระทำโดยลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าลูกจ้างหรือ
 ตัวแทนจะถูกกำหนดไว้เป็นใครก็ตาม หรือถูกนำมาดำเนินคดีดังกล่าวหรือไม่ ถ้าหากผู้ถูกกล่าวหา
 ได้ยืนยันว่าความผิดนั้นกระทำโดยปราศจากความรู้เห็นหรือความยินยอมและตนได้พยายามอย่าง
 ระมัดระวัง (Due Diligence) ในการป้องกันความผิดนั้น

3.2.2.2 ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล ⁴⁴

ประเทศแคนาดาได้กำหนดความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลและผู้แทนของนิติบุคคล โดยขึ้นอยู่กับระดับของการกระทำความผิดทางอาญา กล่าวคือ ความผิดทางอาญา (Mens Rea Offences) ความผิดในลักษณะของความรับผิดโดยเด็ดขาด (Offences of Absolute Liability) ความผิดในลักษณะของความรับผิดโดยเคร่งครัด (Offences of Strict Liability) นอกจากนี้ หลักความผิดทางอาญาของนิติบุคคลยังได้เน้นถึงความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลด้วย ผู้แทนของนิติบุคคลจะรับผิดทางอาญาได้ใน 4 ลักษณะ กล่าวคือ

1) ผู้แทนของนิติบุคคลอาจจะรับผิดทางอาญาในฐานะเป็นผู้กระทำความผิดโดยตรง ความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลอาจจะเพิ่มขึ้น ถ้าตนได้กระทำความผิดในฐานะส่วนตัว เช่น การใช้อำนาจสั่งการให้ทิ้งขยะเสียโดยปราศจากใบอนุญาต หรือการลักลอบทิ้งของเสีย หรือการให้ข้อมูลเท็จแก่เจ้าพนักงาน รวมถึงการใช้อำนาจในการควบคุมการกระทำผิดดังกล่าว หรือการขาดความเอาใจใส่ในการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดดังกล่าว เป็นต้น

2) ผู้แทนนิติบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาในฐานะเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคล ตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดความผิดทางอาญาของนิติบุคคลรวมถึงผู้แทนนิติบุคคลด้วย เช่น ความรับผิดทางอาญาสำหรับการกระทำผิดเป็นกลุ่ม (ประมวลกฎหมายอาญาแคนาดา มาตรา 21) เป็นต้น

⁴⁴ Dianne Saxe, Environmental Offences : Corporate Responsibility and Executive Liability (Ontario : Canada Law Book Inc., 1990), pp.99-103.

3) ผู้แทนนิติบุคคลอาจจะรับผิดชอบทางอาญาในฐานะเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดตามกฎหมายพิเศษซึ่งบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล รวมทั้งผู้แทนนิติบุคคลด้วย เช่น กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย มาตรา 122 ซึ่งกำหนดว่า "เมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ พนักงาน ผู้อำนวยการ หรือตัวแทนของนิติบุคคล ผู้ซึ่งสั่งการให้อำนาจ ยอมรับ ยินยอม หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น ถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบด้วย ไม่ว่าบริษัทนั้นถูกดำเนินคดี หรือถูกตัดสินว่ามีความผิดหรือไม่ก็ตาม"

4) ผู้แทนนิติบุคคลอาจจะต้องรับผิดชอบทางอาญาในความผิดฐานร่วมกันกระทำความผิด (Conspiracy) กับนิติบุคคลหรือบุคคลอื่น ๆ ในความผิดที่ได้กระทำขึ้น เช่น สมาชิกของคณะกรรมการผู้บริหาร ซึ่งมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการหรือปกปิดการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อม อาจต้องรับผิดชอบฐานร่วมกันกระทำความผิดนี้ได้

3.2.3 การบังคับใช้กฎหมายอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม⁴⁵

เป็นระยะเวลาผ่านมา 20 กว่าปีแล้ว ประเทศแคนาดาได้นำกฎหมายบทบัญญัติต่าง ๆ ในการจัดการและป้องกันสิ่งแวดล้อม กฎเกณฑ์ในฐานะเป็นเครื่องมือในทางกฎหมาย รวมถึงการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษ สิทธิของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในการออกคำสั่งให้จัดการดูแลสิ่งแวดล้อมและคำสั่งห้ามต่าง ๆ ตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁵ Law Reform Commission of Canada, Sentencing in Environmental Cases (Ottawa : Government of Canada, 1985), pp.1-2.

การดำเนินคดีเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการออกใบอนุญาต คำสั่ง และคำสั่งห้ามต่าง ๆ แต่เดิมการดำเนินคดีนั้นเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองมักจะไม่ใช่การบังคับใช้กฎหมาย ในฐานะเป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการทำให้เกิดผล บรรลุถึงการยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ การดำเนินคดียังถูกมองว่าเป็นมาตรการที่ ไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์สำคัญของการดำเนินคดีก็คือ การต้องการหยุดพฤติกรรมที่เป็นการกระทำความผิดเพื่อการดูแลสิ่งแวดล้อม การบรรเทาความเสียหายใด ๆ ซึ่งเกิดต่อสิ่งแวดล้อมและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้เพื่อให้เกิดผลของการป้องกัน ยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำแล้ว ยังเป็นการป้องกันยับยั้งพฤติกรรมที่คล้ายคลึงอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น การลงโทษจึงเป็นตัวแสดงบทบาทสำคัญในการบรรลุผลถึงวัตถุประสงค์เหล่านี้และ เป็นผล ที่เห็นได้ชัดของการดำเนินคดี ผลที่ได้รับจากกระบวนการลงโทษ คือ ความรู้สึกของประชาชน ที่คาดหวังในระบบกฎหมาย

3.2.3.1 การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อม⁴⁶

การดำเนินคดีอาญาในประเทศแคนาดานั้น สามารถเริ่มต้นได้จาก ความผิดอาญา (Criminal Offences) ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและความผิด (Offences) อื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ของสหพันธรัฐ กฎหมายของมลรัฐ และ กฎหมายซึ่งออกโดยท้องถิ่น การดำเนินคดีอาญาเหล่านี้ขึ้นอยู่กับเขตอำนาจของศาลนั้น ๆ

⁴⁶ Elaine L. Hughes et al., Environmental Law and Policy, p.320.

3.2.3.2 การลงโทษทางอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม⁴⁷

เนื่องจากการลงโทษในคดีอาญาและคดีสิ่งแวดล้อมมีลักษณะแตกต่างกันในเรื่องวัตถุประสงค์ในการลงโทษ กล่าวคือ ในคดีอาญาโดยทั่ว ๆ ไป (Street Crime) และความผิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชน (Public Welfare Offence) นั้น การพิจารณาลงโทษจำเลยศาลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ เช่น อายุ สถิติการกระทำความผิด บาดแผลของผู้เสียหาย เป็นต้น แต่ในคดีสิ่งแวดล้อมนั้น ศาลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่แตกต่างจากคดีอาญา คือ ความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม ความเป็นอันตรายของสารพิษ ความรวดเร็วและความมีประสิทธิภาพของการทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ค่าใช้จ่ายในครั้งก่อน ๆ ในการควบคุมมลพิษ ลักษณะของภูมิประเทศและสภาพของอากาศ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความยากลำบากในการควบคุมมลพิษ และความสามารถของเทคโนโลยีในการควบคุมมลพิษ ความเอาใจใส่ หรือละเลยของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันสิ่งแวดล้อม เหล่านี้เป็นต้น

ดังนั้น ในการพิจารณาการลงโทษแก่จำเลยในคดีสิ่งแวดล้อม ศาลในประเทศแคนาดาได้ตัดสินในคดี R.V. United Keno Hill Lines โดยศาลได้พิจารณาปัจจัยอันสำคัญในการลงโทษแก่จำเลยในคดีสิ่งแวดล้อม คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁷ Ibid., pp.350-353.

1) ลักษณะของความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม

โดยศาลได้กล่าวว่า ในการกำหนดโทษในคดีทำร้ายผู้อื่นนั้น ศาลได้พิจารณาถึงลักษณะของเหยื่อและระดับของบาดแผล เป็นต้น เช่นเดียวกับคดีสิ่งแวดล้อม ศาลควรพิจารณาถึงลักษณะของผลกระทบที่เกิดต่อสิ่งแวดล้อมและขอบเขตของความเสียหายที่เกิดขึ้น กล่าวคือ

(1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องพิจารณาถึงลักษณะของสิ่งแวดล้อมว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด เช่น ลักษณะอันเป็นหนึ่งเดียวของระบบนิเวศน์ในการเพาะพันธุ์พืชและสัตว์ ลุ่มน้ำอันเป็นต้นน้ำลำธาร หรือสภาพของสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอันสำคัญ เป็นต้น ลักษณะของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ผู้ใช้ประโยชน์จะต้องดูแลอย่างระมัดระวัง หากผู้ใดก็ตามทำให้สภาพของสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเสียหายจะต้องถูกลงโทษที่รุนแรงกว่าสภาพของสิ่งแวดล้อมในลักษณะอื่น ๆ

(2) ขอบเขตของความเสียหายในการลงโทษของศาลนั้น ควรที่จะลงโทษในลักษณะที่สอดคล้องกับผลเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะเหตุว่าหากขอบเขตของความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมมาก ก็จะมีผลให้การเยียวยาหรือบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมนั้นยุ่งยากและต้องอาศัยระยะเวลายาวนาน นอกจากนี้ ควรรวมถึงความเสียหายที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นด้วย (Potential Damage) ไม่ใช่เป็นการพิจารณาลงโทษเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน (Actual Damage) เท่านั้น

2) การลงโทษนิติบุคคลในความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ถึงแม้ว่าการก่อให้เกิดมลพิษมีแหล่งกำเนิดหลายแหล่งก็ตาม แต่โรงงานอุตสาหกรรมก็เป็นผู้ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด และการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมมักจะเป็นรูปแบบของนิติบุคคล ดังนั้น จึงละเลยไม่ได้ที่จะต้องพิจารณาถึงการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล ดังนั้น การลงโทษนิติบุคคลในคดีสิ่งแวดล้อมจึงต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

(1) พฤติกรรมของความเป็นอาชญากรรม ในการพิจารณาลงโทษ นิติบุคคลจะต้องคำนึงถึงความรุนแรงของการลงโทษเป็นผลสัมพัทธ์โดยตรงต่อระดับของความเป็นอาชญากรรมซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำความผิด ในกรณีที่การกระทำความผิดต่อสิ่งแวดลอมนั้น เกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุ และเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ควรที่จะถูกลงโทษต่ำกว่าการกระทำโดยเจตนาที่จะปิดบังการกระทำผิดต่อกฎหมาย ถ้านิติบุคคลนั้นล้าลอบทั้งกาสารพียงลงสู่สิ่งแวดลอมในลักษณะของการจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย การลงโทษที่รุนแรงจึงมีความเหมาะสม ในกรณีเดียวกันนี้ ถ้านิติบุคคลควรตระหนักถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดลอมจากการประกอบกิจการและได้แก้ไขหรือบรรเทาปัญหาดังกล่าว ศาลก็มีเหตุอันสมควรในการบรรเทาโทษที่รุนแรงต่อพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมเช่นนี้ได้

(2) ขอบเขตของการพยายามปฏิบัติตามกฎหมาย เกี่ยวกับสิ่งแวดลอม นิติบุคคลไม่ควรที่จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง ถ้ามีหลักฐานปรากฏว่านิติบุคคลนั้นได้พยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดลอม

(3) การสำนึกในความผิดที่ได้กระทำลงไป การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการทำความสะอาดสิ่งแวดลอมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสำนึกในความผิดที่ได้กระทำลงไปของนิติบุคคล นอกจากนี้ การรายงานผลของการฝ่าฝืนของกฎหมายด้วยความสมัครใจต่อเจ้าพนักงาน เป็นการชี้ให้เห็นถึงความปรารถนาอย่างแท้จริงในการแสดงถึงความรับผิดชอบของนิติบุคคล และยังเป็น การแสดงให้ศาลได้รู้ถึงข้อเท็จจริง เพื่อใช้ในการพิจารณาคดีได้อย่างถูกต้อง

(4) ขนาดของนิติบุคคล ศาลควรที่จะพิจารณาระดับของความรุนแรงของการลงโทษจากขนาดและทรัพย์สินของนิติบุคคล (บริษัทขนาดใหญ่) ด้วย หากนิติบุคคลนั้นมีขนาดใหญ่ก็ควรที่จะลงโทษปรับให้สูงขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามนิติบุคคลเป็นเพียงร้านค้าเล็ก ๆ การพิจารณาลงโทษปรับไม่ควรที่จะรุนแรงเท่ากันแม้จะเป็นความผิดที่เหมือนกันก็ตาม เพราะเหตุว่าศาลจะต้องพิจารณาถึงขนาดและทรัพย์สินของนิติบุคคลนั้นว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการจ่ายค่าปรับหรือไม่ และการลงโทษปรับนี้จะต้องมีลักษณะเป็นการลงโทษเพื่อยับยั้งการกระทำความผิดในครั้งต่อไปด้วย มิใช่เป็นการลงโทษปรับเพื่ออนุญาตให้มีการปล่อยมลพิษต่อไปได้ ศาลจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดและคำนึงถึงมาตรฐานของความเอาใจใส่เพิ่มมากขึ้นด้วย

หากนิติบุคคลนั้นมีขนาดใหญ่ และการลงโทษนิติบุคคลนั้นต้องมีมาตรการ ในการป้องกันมลพิษ หรือไม่ ศาลควรลงโทษรุนแรงแก่นิติบุคคลนั้น หากไม่มีมาตรการ ในการป้องกันมลพิษเช่นว่านี้ การพิจารณาถึงขนาดและทรัพย์สินนี้จะ เป็นการหลีกเลี่ยงการทำลายความสามารถ ในการดำรง อยู่ทางเศรษฐกิจของนิติบุคคลโดยการลงโทษได้

(5) ผลที่ได้รับจากการกระทำความผิด ศาลได้พยายามลงโทษ นิติบุคคลโดยคำนึงถึงผลที่ได้รับจากการกระทำความผิด เพราะเหตุว่าการลงโทษเป็นผลร้าย ที่ผู้กระทำความผิดได้รับมากกว่าผลที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย

(6) ประวัติอาชญากรรม ประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดใน ครั้งก่อน ๆ จะเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาลงโทษนิติบุคคล หากปรากฏว่านิติบุคคลนั้นกระทำ ความผิดซ้ำ ลักษณะเช่นนี้ย่อมสนับสนุนได้ว่านิติบุคคลนั้นได้คำนึงถึงประโยชน์มากกว่าการปฏิบัติ ตามกฎหมาย

3.3 ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) หรือเป็น ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย ซึ่งแตกต่างไปจากประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมในกรณีของมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมก็มีลักษณะแตกต่างด้วย กล่าวคือ เยอรมนี เป็นประเทศที่มีมาตรการทางอาญาในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเอาไว้ในประมวล กฎหมายอาญาอย่างชัดเจน ซึ่งอยู่ในส่วนของความผิดอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Crimes Against the Environment) ถึงแม้ว่าในทางปฏิบัติ การบังคับใช้กฎหมายอาญาดังกล่าวนี้ จะมีข้อขัดข้องมากมาย และมีลักษณะคาบเกี่ยวกับมาตรการทางปกครอง (Administrative Sanction) ก็ตาม ทั้งนี้ เพราะเยอรมนีได้มีการแบ่งแยกความผิดทางอาญา (Criminal Offence) ออกจากความผิดทางปกครอง (Administrative Offence) อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม มาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในกรณีของมลพิษจาก

โรงงานอุตสาหกรรมนั้น ก็ถือว่าเป็นระบบที่ดีที่สุดในระบบหนึ่ง ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงกฎหมายต่างประเทศ ประเทศเยอรมนีก็เป็นประเทศหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายซึ่งจะได้นำมาศึกษา ดังนี้

3.3.1 กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม⁴⁸

โดยทั่วไปแล้ว ในระบบกฎหมายของประเทศเยอรมนี ได้แบ่งกฎหมายออกเป็นกฎหมายมหาชน (Public Law) (ซึ่งแบ่งออกเป็นกฎหมายปกครอง (Administrative Law) และกฎหมายอาญา (Criminal Law)) และกฎหมายแพ่ง (Civil Law) การแบ่งแยกกฎหมายมหาชนออกเป็นกฎหมายปกครองและกฎหมายอาญานี้ โดยหลักแล้ว เป็นการแบ่งแยกกันโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการแบ่งแยกการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ชัดเจนในกรณีของกฎหมายปกครองนั้นจะมีการดำเนินคดีตามกฎหมายเฉพาะ คือ กฎหมายวิธีพิจารณาความทางปกครอง (Administrative Procedure Code) ส่วนกฎหมายอาญาก็จะมีการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เนื่องจากประเทศเยอรมนีได้มีการแบ่งแยกความผิดทางอาญาออกจากความผิดในลักษณะอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาไม่ควรเป็นความผิดทางอาญา เพราะการกระทำนั้นกระทบกระเทือนต่อคุณธรรมทางกฎหมายที่ยังค้อยอยู่ แต่ก็ควรมีสภาพบังคับให้เป็น "การกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบ" (Ordnungswidrigkeit) และถือว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้ไม่ใช่ความผิดอาญา แต่เป็นความผิดในทางปกครอง

⁴⁸ H. U. Paeffgen, "Overlapping Tensions Between Criminal and Administrative Law : The Experience of West German Environmental Law," Journal of Environmental Law 3 (1991) : 247-248.

ความผิดที่เรียกว่า "Ordnungswidrigkeiten" นี้ สามารถเทียบได้กับความผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย (Regulatory Offences) ของประเทศอังกฤษ ความผิดในลักษณะนี้แตกต่างไปจากความผิดทางอาญา (Criminal Offences) ซึ่งการดำเนินคดีอาญานั้นมีวัตถุประสงค์ในการตอบโต้พฤติกรรมที่สังคมไม่สามารถอดทนได้แต่ความผิดทางปกครองนี้เป็นเรื่องที่ถูกกำหนดขึ้นสำหรับการปราบปรามการกระทำฝ่าฝืนต่อกฎหมายเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น และไม่ต้องการแสดงถึงผลร้ายอันเป็นตราบาปเช่นเดียวกับความผิดทางอาญา

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมนั้น มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม ส่วนมากได้กำหนดไว้ในกฎหมายปกครองเพื่อมอบอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นอันตรายไว้ก่อน เครื่องมือในการป้องกันสิ่งแวดล้อมมีลักษณะที่ซับซ้อนโดยมาตรการปราบปรามผ่านทางเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเพื่อยับยั้งการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือเพื่อบังคับตามคำสั่งทางปกครองโดยการลงโทษปรับทางแพ่ง ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนต่อคำสั่งนั้น ลักษณะความผิดเช่นนี้เรียกว่า "Ordnungswidrigkeiten" ซึ่งส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำอันฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบทางปกครองหรือตำรวจ

ผลจากการแบ่งแยกการกระทำผิดออกเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา (German Penal Code) และความผิดในทางปกครองซึ่งบัญญัติอยู่ในกฎหมายลักษณะอื่น ๆ นั้น ส่งผลถึงการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากว่าความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในประเทศเยอรมนีได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะ ดังนั้น มาตรการทางอาญาต่อการกระทำอันก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้น จึงเป็นความผิดทางอาญาอย่างชัดเจนอันส่งผลให้มีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในลักษณะนี้ เป็นความผิดทางอาญาและต้องยึดหลักการดำเนินคดีอาญาเช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป

ดังนั้น มาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศเยอรมนีนั้น ได้กำหนดความผิดอาญาสิ่งแวดล้อมไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอย่างชัดเจนในเรื่องความผิดอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Crimes Against the Environment) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ (มาตรา 324)

2) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและเสียง

(มาตรา 325)

3) ความผิดเกี่ยวกับการทิ้งของเสียที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

(มาตรา 326)

4) ความผิดเกี่ยวกับการดำเนินการโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับโรงงานนิวเคลียร์ หรือโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง (มาตรา 327)

5) ความผิดเกี่ยวกับการจัดการโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุนิวเคลียร์ (มาตรา 328)

6) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อพื้นที่ที่เป็นเขตนุรักษ์

(มาตรา 329)

7) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำฝ่าฝืนต่อกฎหมายอย่างรุนแรงต่อบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (มาตรา 330)

8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงซึ่งเป็นผลมาจากการปล่อยสารพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม (มาตรา 330 (a))

ความผิดเหล่านี้ได้กำหนดอัตราโทษไว้ในลักษณะที่รุนแรง กล่าวคือ อัตราโทษจำคุกขั้นสูงสุดตั้งแต่ 2 ปี (มาตรา 329) 3 ปี (มาตรา 326) ถึง 10 ปี (มาตรา 330 (a)) สำหรับการกระทำโดยเจตนา และโดยทั่วไปอัตราโทษอยู่ในอัตราประมาณ 5 ปี (มาตรา 324, 325, 327, 330 และ 330 (a))

เหตุผลสำคัญของการบัญญัติความผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมจากบทบัญญัติซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่องนี้ และเพื่อเพิ่มความเข้าใจอันลึกซึ้งในการป้องกันสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เท่ากับเป็นการตระหนักถึงความไม่สมบูรณ์ของกฎระเบียบที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การกำหนดความผิดทางอาญาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เหตุผลสำคัญในการบัญญัติความผิดอาญาสิ่งแวดล้อมก็เพื่อเป็นการทำให้บรรลุผลถึงการยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และเพื่อเน้นย้ำประชาชนให้ความสำคัญกับการป้องกันมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะทำให้บทบัญญัติเหล่านี้เป็นการแสดงให้ประชาชนเห็นว่าการก่อให้เกิดมลพิษเป็นอาชญากรรมต่อไป รวมทั้งการบัญญัติความผิดนี้ก็เพื่อรวบรวมและขยายบรรทัดฐานทางสังคมที่สำคัญที่มีอยู่ นอกเหนือจากจำนวนที่สามารถพิจารณาได้จากบทบัญญัติเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามบทบัญญัติเฉพาะต่าง ๆ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ

3.3.2 ความรับผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม⁴⁹

ในการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานี้ ก็มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทางจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญในการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาดังนั้น การพิสูจน์ความรับผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถพิจารณาโดยอาศัยหลักตามคดีอาญาทั่วไป ได้ดังนี้

3.3.2.1 ความรับผิดทางอาญาของบุคคล

1) การกระทำโดยจงใจ (Intention หรือ Vorsatz)

การกระทำโดยจงใจโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง การรู้ (Knowledge) ถึงการกระทำทั้งหมดในสิ่งรอบ ๆ ตัวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมถึงการคาดการณ์ถึงความเป็นไปได้ของผลความเสียหายจากการกระทำผิดกฎหมาย และในบาง

⁴⁹ Ibid., pp. 248-249.

บทบัญญัติยังมีความหมายแคบ ซึ่งหมายถึง การกระทำอันเป็นการประสงค์ (Purpose หรือ Absicht) ต่อผลที่เกิดขึ้นด้วย

2) การกระทำโดยประมาท (Recklessness และ Negligence หรือ Fahrlässigkeit)

การกระทำโดยประมาท เป็นการกระทำที่สามารถคาดการณ์ในความเสียหาย หรือความสามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ แต่ผู้กระทำผิดไม่สามารถคาดการณ์ได้ถึงความเสี่ยงในผลที่จะเกิดขึ้น หรือเพียงแค่ควรจะได้เห็นวิญญูชน นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงการละเว้นการกระทำอันเป็นหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

แนวความคิดของการพิจารณาถึงการกระทำโดยประมาทของเยอรมันนี้มีความหมายกว้างโดยเฉพาะ ในทางปฏิบัติ การพิจารณาถึงการกระทำโดยประมาทในลักษณะของการละเว้นการกระทำอันเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ต้องพิจารณาจากระดับของความเป็นไปได้ของความเสียหายกับระดับของการหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำ

3.3.2.2 ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล

เยอรมนีเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ มีหลักในการพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาว่า การกระทำผิดทางอาญาต้องประกอบด้วย โครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา คือ องค์ประกอบของความผิด ความผิด และความชั่ว ดังนั้น เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลตามโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาแล้ว นิติบุคคลไม่อาจมีความรับผิดชอบทางอาญาได้ เนื่องจากไม่มีตัวตนจึงไม่อาจที่จะมีความรับผิดชอบชั่วได้ แต่นิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบทางอาญาตามนโยบายทางอาญา (Criminal Policy) เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของรัฐ และสังคมจากอิทธิพลของนิติบุคคลในทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความผิดที่เรียกว่า ความผิดทางปกครอง

ดังนั้น นิติบุคคลจึงมีอาจรับผิดชอบทางอาญาได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน และด้วยเหตุผลของการพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาตามโครงสร้าง ความรับผิดชอบทางอาญา แต่ผู้แทนของนิติบุคคลเท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบทางอาญาเฉพาะในส่วนที่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเท่านั้น

3.3.3 การบังคับใช้กฎหมายอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม⁵⁰

ประเทศเยอรมนีได้มีการกำหนดแนวทางการใช้ (Implement) นโยบายใหม่ ๆ ในการป้องกันสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมายอาญา นโยบายเหล่านี้ส่งผลให้การดำเนินคดีอาญามีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เช่น ในปี ค.ศ. 1985 มีการฟ้องคดีอาญาจำนวน 9,805 คดี และถูกตัดสินลงโทษประมาณร้อยละ 27 ของคดีที่ฟ้อง นอกจากนี้ ได้มีมาตรการแก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้มีบทลงโทษที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะกฎหมายอาญา การกำหนดความรับผิดทางแพ่งอย่างเข้มงวดมากขึ้นในกรณีที่มีการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมขึ้น รวมทั้งกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ได้เรียกร้องให้มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันสิ่งแวดล้อมไว้ในรัฐธรรมนูญในฐานะเป็นนโยบายของรัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁰ Antonio Vercher, "The Use of Criminal Law for the Protection of the Environmental in Europe : Council of Europe Resolution (77) 28," Northwestern Journal of International Law & Business 10 (1991) : 448-449.

ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่มีนโยบายและหลักเกณฑ์อันมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์หลักเหล่านี้ได้ส่งผลสะท้อนมาโดยการเพิ่มขึ้นของการยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเยอรมนีได้พัฒนาความคิดจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมไปสู่การป้องกันสิ่งแวดล้อม

3.3.3.1 การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อม⁵¹

การดำเนินคดีอาญาในประเทศเยอรมนี อัยการเป็นผู้รับผิดชอบในการฟ้องร้องเพียงองค์กรเดียว โดยตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลือในคดีเท่านั้น ดังนั้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในคดีสิ่งแวดล้อมต้องยึดหลักเดียวกับคดีอาญาทั่วไป คือ เป็นหน้าที่ของอัยการ นอกจากนี้ รัฐบาลของเยอรมนีได้ก่อตั้งสำนักงานพิเศษอันเกี่ยวกับการดำเนินคดีของอัยการเพื่อจัดการกับคดีสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่าง ๆ ใกล้เคียงเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งเกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ

3.3.3.2 การลงโทษทางอาญาต่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อม⁵²

ศาลเยอรมนีได้กำหนดบทลงโทษทางอาญามากขึ้นแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือเปลี่ยนแปลงเขตของการกระทำผิดทางปกครองในลักษณะของการ

⁵¹ Jurgen Salzwedel, The Law and Practice Relating to Pollution Control in the Federal Republic of Germany 2nd ed. (Bodmin : Robert Hartnoll Limited, 1982), pp.21-22.

⁵² Antonio Vercher, "The Use of Criminal Law for the Protection of the Environment in Europe : Council of Europe Resolution (77) 28," : 449.

กระทำผิด โดยการละเว้นการปฏิบัติหรือการขาดการเอาใจใส่ในการควบคุมพฤติกรรมของ
ปัจเจกชน รวมไปถึงลักษณะอันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือทรัพย์สินของประชาชน
ด้วย

ทั้ง ๆ ที่เกิดปัญหามากมายเกี่ยวกับแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายอาญา
สิ่งแวดล้อมนี้ก็ตาม แต่ระบบกฎหมายอาญาของเยอรมนีก็ถือว่าเป็นระบบกฎหมาย ในการป้องกัน
สิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุระบบหนึ่ง การกระทำอันก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งถูกกำหนดให้เป็น
ความผิดทางอาญาของเยอรมันนั้น ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในขอบเขตของกฎหมายอาญาโดย
เฉพาะการกระทำความผิดอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันการกระทำความผิด
เหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานและกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งกำหนดในลักษณะ
ของการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย (without authori-
zation) ด้วย

ถึงแม้ว่าความผิดซึ่งเป็นข้อห้ามทางอาญาจะไม่ได้ป้องกันผลประโยชน์ใน
ทางนิเวศน์โดยตรงก็ตาม ความรุนแรงของความผิดอาญากรรมสิ่งแวดล้อมก็ถูกกำหนดโดย
ระดับของความผิดอันตราย หรือเสี่ยงต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงความผิดใน
ลักษณะอาจก่อให้เกิดความเสียหาย แต่รวมเฉพาะอาจก่อให้เกิดอันตราย (Endangering)
เท่านั้น นอกจากนี้ ยังได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดไว้รุนแรง และ
รวมถึงโทษจำคุกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย